

ZIVOTE

KULTURNĚ SPOLEČENSKÝ ČASOPIS • PROSINEC • DECEMBER • GRUDZIEŃ • ČÍSLO 12/1978 ROČNÍK 21 CENA 1 Z

III

Vianoce, čas radosti, po-
koja, rodinnej pohody
legiend i povier a vše-
lijakých zvykov. Mno-
ho z nich sa na našich
dedinkách zachovalo
podnes, niektoré však
ostali iba v spomien-
kach. Zavše po več-
roch, pri teplých kozu-
boch spomínajú na ne starší kra-
jania — a je v týchto spomien-
kach či rozhovoroch hodne senti-
mentality a akoby žialu, že dávno
zvyky čoraz viac zanikajú, že sa
vlastne nikdy nevratia. Prednedáv-
nom sme zaznamenali práve takýto
rozhovor krajanov Františka Cha-
lupku a Františka Bednárečika
Novej Belej.

— Volakedy predvianočné obdobie — začal spomínať F. BEDNARČÍK — sa u nás začínalo u na Luciu, teda 13. decembra. Od tohto dňa až do Vianoc si totiž dievčatá zaznamenávali na stejne komore každodenné počasie. Každý deň predstavoval jeden mesiac budúceho roka — mali teda predpoved počasia na celý rok. Zaspchlapci si od Lucie začali robiť spendlikom dierky na papieri. Každý deň jedinu. Cez tieto dierky mali vraj na Štedrý večer vidieť všetky strigy a bosorky v dedine. Už tri dni...

— Počkaj Františku — preruší F. CHALUPKA — načim ešte spo- menút kúdelné izby, ktoré s Luciu ciou taktiež súvisia. Novobelská mládež sa pri hľadaní miestnosti na kúdelnú izbu delila na skupiny — starších a mladších, potom horného a dolného konca a zo stredu dediny. Každá hľadala zvlášť. Ked' miestnosť nášla, mládenci do- niesli domácim „ostre“ na pohoste- nie, zase dievčatá sa zložili a kúpili veľkú petrolejovú lampa, aby čajne č. 11, aby mali pri pradení dobré svetlo. Do tejto lampy ku- povali potom petrolej cez celú zi- mu, až kým sa priadky neskončili. V kúdelnej izbe sa priadlo iba po večeroch, kým cez deň sa chodilo hociikde, obyčajne k susedom. Nechá- cem sa roztahoval, čo sa ešte v kú- delných izbách robilo, ako sa mla- dí zabávali, spievali a vystrájali. Spomeniem len to, že práve na Luciu mládenci znášali do kúdel- ných izieb drevo na kúrenie. Od- kial? — to už bolo ich tajomstvo.

— Máte pravdu, ako starší via-
si pamäťate. Ale vráťme sa k vianoč-

ným obyčajom. Tri dni pred Štodrým dňom sa už všetci chystali sviatkom. Ženy mali plné ruky práce. Tlklo sa mak v mažiaroch pripravovalo múku, hríby a iné po traviny, vyváralo a vypekalo. Poháhali im aj chlapi, najmä pri oradení domu. Na Štedrý deň, už od skorého rána však robili poriadok na dvore, pripravovali krmivo pre dobytok, rezali sečku, pílili rúballi drevo atď. Bolo už pravdom, že tento deň každý gazda uštial kol gazdinej kus sviatočného cesta a nehladiac na sneh, niekedy aj pási, išiel do záhrady a natierať týmto cestom ovocné stromy, aby dobre rodili.

— Nezdá sa ti, Ferko, že rodiči stále jednako?

— To hej, ale taká bola pover
Ba nielen to. Na Štedrý deň doby-
tok musel dostat koláč, cesnak
opekanec, aby bol zdravý až do
budúcich Vianoc. Pritom gazda mu
sel tento deň dobre ukryť vidie-
aby sa mu dobytok neklal. Kto vratil
na Vianoce jedol makové opeka-
ce, toho blchy nemohli štipať po ce-
lý rok.

Na Štedrý deň sa od rána nesmelo nič jesť. Až keď sa prvá hvieza ukázala na oblohe, vtedy sa sadalo k stolu. Na štetrovečernom stole nesmeli chybovať obľúky, po ktorých sa jedlo jablká, sušené slivky a sušené jabĺčka tzv. planky. Ešte dnes sa v niektorých domácnostiach zachoval neknážny zvyk, že gazda zoberie pri večeri jablko, rozkrojí ho na tolko kusov, kolko je stolovníkov a každému dajeho diel so želaním, aby si celý rok pamätał, s kým jedol jablko na Vianoce. Keď už gazdina doniesla všetky jedlá, nesmela od stola vstávať, aby jej vraj sliepky dobre sedeli na vajíčkach a znášala vela vajec. Pod obrus sa na stôl dávalo trochu sema a slamy. Slamy sa kladlo aj na dlážku, na ktorú rej sa potom v štetrovečernú noc spalo. V kúte na lavici musel stať ešte snopok ovsa, aby bolo do obilia na budúci rok. Vedľa ako hovorí porekadľo: Vianoce vidné - stodoly tmavé, Vianoce tmavé - stodoly vidné, teda prázdne.

— A vieš, Ferko, že keď gazička chcel mať dobrú úrodu, musel na Štedrý večer hádzať zrno o povale? Ale prejdime k mládeži, pre ktorú mal tento deň podľa dávnych poviem oschitnú význam.

— Máte pravdu krajan Chalupka, ved' šlo o srdcové problém

volbu budúcich manželov. Dievčence napríklad kladli na metlu kosti a vynášali na dvor psovi. Ktorému dievča schytíl prvú kost, tá sa mala vydať prvá. To však nastačilo.

Po večeri dievčata vymetalí smeti zo štyroch kútov doprostred izby, niesli ich na križne cesty a načúvali štekok psov. Z ktorej strany bes zabrechal, odtiaľ mal prísť pytač. Takisto na križovačkách sa dievčatá chichotali, a odkiaľ prišla ozvena, tam sa mali vydať. Aj chlapci si veštili. Vyťahovali spod obrusa kúsky slamy — kto vytiahol zelenú slamu, mal sa oženiť ešte cez fašiangy. Zase žltá slama znamenala, že sa do neho viac posmeruje.

Po večeri chodili chlapci, najmä tí menší, s betlehemom, hviezdou i kozou a spievali pod obložkami kôledy, želali dobré zdravie a bohatú úrodu. Zase gazdovia chodili o polnoci k dobytku, prihovárali sa mu, dávali kúsok koláča bud chleba, aby sa dobre choval po celý rok. Napokon sa verilo, že v tuto noc dobytok hovorí ľudským hlasom. Sám som ako malé chlapčisko chodil počúvať do maštale. Nič z toho nevyšlo. Bol som trochu sklamany, ale zároveň som sa aj tešil, lebo vraj kto takúto reč počul, mal do roka naisto zomrieť. Brrr, strašné. Bolo teda hodne vianočných zvykov a iba zdobenie vianočných stromčekov u nás nepoznali. S tým sa začalo až okolo roku 1930.

— Ja by som Ferko ešte dodal, že po Vianociach a cez celé fašiangy sa mladí pravidelné schádzali v kúdelnej izbe. Zavše chlapci prišli s muzikou a tancovalo sa až jedna radost. Bolo to zároveň obdobie svadieb, ktoré sa niekedy zhodovali so štedrovečernými predpovedami. Posledný fašiangový štvrtok, ktorý sa podnes nazýva „tlstý štvrtok“, dievčatá navarili bryndzových halušiek. Varili ich na dreve, ktoré mládenci naznášali do kúdelných izieb na Luciu. Bola to veru známenitá pochúťka.

Potom prišli tzv. „ostatky“, čiže posledné tri dni pred popolcovou stredou – nedela, pondelok a utorok. Boli to posledné dni zábav a veselíc. Kedž nastal pôst, všetko skončilo. V každom dome začali vtedy tkať plátna, aby bolo do Veľkého poca hotové.

— Niekedy sa mi zdá, Františku, že nám tieto kúdeľné izby a dávne zvyky naozaj chybajú.

VESELÉ VÁNOCE VESELÉ VIANOCE

V MENE NAŠEJ BUDÚCNOSTI

Pred tridsiatimi rokmi, 15. decembra 1948 sa v aule Varšavskej polytechniky začali rokovania zlučovacieho kongresu Poľskej robotníckej strany a Poľskej socialistickej strany, ktorí odstránil rozkol v poľskom robotníckom hnutí a utvoril Poľsku zjednotenú robotnícku stranu.

Rozdelenie poľského robotníckeho hnutia trvalo vyše pol storočia a vždy oslabovalo postavenie robotníckej triedy. S postupom času sa však okrem separatistických sôr, vyvolaných vlastníckymi vrstvami, uskutočňoval jednotiaci proces, ktorý odzrkadloval objektívne a pre celý poľský proletariát spoľočné záujmy.

Komunisti a socialisti speli k jednotne cestou spoločných bojov v rokoch medzinárodnej krízy, jednotného frontu proti naraďujúcej hrozbe fašizmu a v boji s hitlerovským okupantom. Neskor, v novom ľudovom Poľsku ich zjednovalo spoločný front proti pokusom reakcie zabrániť spoločenské zmeny a zmeny zriadenia v krajinе. Spoločne šli do volieb, spoločne pôsobili počas rekonštrukcie zničenej krajininy a obhospodárenia znovužískaných území. Jednotná bola ich cesta pri nacionalizácii priemyslu a polnospodárskej reforme, v udržovaní popredného miesta robotníckej triedy v robotnícko-roľníckom spojenectve a demokratickom národnom fronte.

V priebehu spoločnej práce, aby sa ľudové Poľsko mohlo správne rozvíjať, smelšie a pevnejšie kráčať k socializmu, vykryštalizovalo sa vedomie zjednotenia poľskej robotníckej triedy v jednotnej marxisticko-leninskéj strane. Za takou stranou sa vyjadrili zjazdy PRS a PPS, ktoré rokovali osvetu 14. decembra 1948.

Na zlučovacom kongrese poľského robotníckeho hnutia podporilo to 1528 delegátov reprezentujúcich obe strany, ktorí sa v siedmom dni rokovania jednohlasne vyjadrili za zlučenie svojich radoch v Poľskej zjednotenej robotníckej strane. Týmto spôsobom vznikla politicky jednotná avantgarda poľskej robotníckej triedy, ktorá vo svojej prvej Ideovej deklarácii schválenej na kongrese konštatóuje:

„Zjednocujeme sa ako avantgarda poľského proletariátu, ako popredná sila poľského národa v jeho pochode k socializmu, ako poľský oddiel medzinárodného frontu slobody a pokroku, demokracie a socializmu. Zjednocujeme sa, aby sme viedli Poľsko vpred, k plnej spoločenskej spravodlivosti, k zrušeniu akéhokoľvek vykoristovania človeka človekom, k socializmu...“

Kongres, ktorý hlavnú pozornosť sústredil na určení ideovo-programových predpokladov Poľskej zjednotenej robotníckej strany a načrtnutí zakladných predpokladov socialistickej výstavby v Poľsku, určil zároveň hlavné úlohy na najbližšie roky a schválil stanovy PZRS, v ktorých boli sfomulované organizačné zásady pôsobnosti strany.

Tridsať rokov socialistickej výstavby pod vedením zjednotenej strany prinieslo dynamický spoločensko-hospodársky rozvoj. Uskutočnila sa obrovské premeny v spoločenskom živote a v krajinе. Poľsko sa zo zaošalej a zničenej krajininy stalo priemyselnou krajinou.

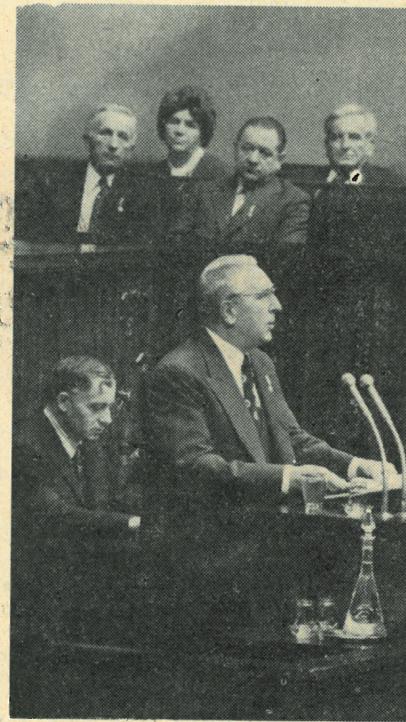
Najmä sedemdesiate roky priniesli obrovský rozvoj ekonomickej potenciálu za jeho súčasnej modernizácie a úmerne s tým aj rast životnej úrovne obyvateľstva. Hlboké zmeny nastali na vidieku a v spoločenskej štruktúre štátu. Bol reformovaný osvetový systém. Tieto premeny sprevádzala modernizácia systému fungovania administratívy a riadenia hospodárstva.

V deň ukončenia zlučovacieho kongresu sa konala obrovská manifestácia obyvateľstva Varšavy. Bol mrazivý deň a napriek tomu tisice ľudí sa zhromaždielo na námestí pred Varšavskou polytechnikou, aby vyjadrili svoju podporu zjednotenej strane a jej programu budovania socializmu.

Táto akčná jednota celej spoločnosti sa stala prameňom terajších úspechov Poľska, ktoré sa dostalo medzi krajinu s vysokou dynamikou rozvoja a je dôležitým partnerom krajín nášho socialistického spoločenstva. Známe mierové iniciatívy Poľska upevňili jeho miesto na medzinárodnej aréne.

ADAM CHALUPEC

December 1948. Mnohotisicová manifestácia varšavského obyvateľstva v deň ukončenia zlučovacieho kongresu, ktorá sa konala na námestí pred Varšavskou polytechnikou nazvanom dnes Námestim robotnickej jednoty.

6. LISTOPADU T.R. SE USKUTEČNÍLO U PŘÍLEŽITOSTI 60. VÝROČÍ ZÍSKÁNÍ SAMOSTATNOSTI SLAVNOSTNÍ ZASEDÁNÍ SEJMU PLR. SEJM VYSLECHL PROJEV PRVNÍHO TAJEMNIKA ÚV PSDS S. EDWARDA GIERKA (na snímku), KTERÝ MJ. ŘEKL:

PRIATELSKÉ STRETNUTIE. Dňa 13. novembra 1978 prvý tajomník ÚV PZRS Edward Gierek, ktorý je na liečení v Piešťanoch, stretol sa s generálnym tajomníkom ÚV KSČ, prezidentom Československej socialistickej republiky Gustávom Husákom. Počas priateľského stretnutia vedúci predstaviteľia oboch strán a krajín prerokovali klúčové otázky ďalšieho všeestranného rozvoja bratislavských a spojeneckých vzťahov medzi Poľskou ľudovou republikou a Československou socialistickou republikou.

KSIĄŻKA i WIEDZA, najstaršie spoločensko-politicke vydavateľstvo oslavuje tento rok svoje 60. výročie. KiW vydala celkom 10 000 publikácií v náklade 320 mln exemplárov. V súčasnosti toto vydavateľstvo dodáva ročne na knižný trh 300 publikácií.

PLYNOVOD SOJUZ ODOVZDANÝ DO PREVÁDZKY. Hodne pred stanoveným termínom začala exploatacia gigantickej plynovej magistrály Sojuz, vybudovanej silami a prostriedkami siedmich socialistických krajín — Bulharska, Československa, Maďarska, NDR, Poľska, Rumunska a ZSSR. 13. novembra t.r. modré palivo z Orenburga (južný Ural) pretieklo cez západné hranice ZSSR do bratských členských krajín RVHP.

JEDNOTA NÁRODA — NEJVYŠÍ DOBRO

Po prvej svetovej válke dôležitou úlohu sehrálo samo ukázanie se nášeho štátu na politické mapě, nyní, 34 roky po druhé svetovej válce, se stále výraznejší počítá s přítomností Polska také na hospodářské mapě světa.

Mámé právo dnes prohlásit, že náš národ dobré využil možnosti, již mu dalo osvobození z hitlerovské okupace a v kročení na cestu socialistického rozvoje.

Chlubíme se vším, čeho jsme dosahli v budování silného Polska a jasně si uvědomujeme úkoly, které před námi stojí a potřeby, které čekají na uspokojení. Na prahu sedmdesátých let jsme vypracovali velký program společensko-hospodářského rozvoje. Tvořivou, namáhavou prací celého národa přeměňujeme zemi, modernizujeme hospodářství, důsledně směřujeme k vyřešení bytové otázky a k vytvoření moderního potravinového hospodářství. Tato předsevzetí mají základní význam pro současnost i budoucnost poľského národa.

Mimo velké úspěchy musí náš národ stále ještě odpracovávat následky staleté zaostalosti, dlouhého rozdělení bez vlastní státnosti, dramaticky prohloubeného hitlerovskou okupaci a válečnými ztrátami. Z toho vyplývají důležité úkoly, zvláště v oblasti infrastruktury dopravy, obhospodaření našich řek, predev-

šim Visly, vyrovnávání zděděných rozdílů a pro rovnoramenný rozvoj všech oblastí země. Vyplývají z toho také velké úkoly pro utváření společenského uvědomení. Tradiční lásku k vlasti musíme obohatovat neustálým hlubokým pochopením pro zájmy štátu a překovávat je ve všeobecnou připravenost podřídit každodenní práci jejím otázkám a zájmům.

Dnes je nejdůležitější věcí výtrvale pokračovat v započatém díle, správně a rozhodně dokončit program rozvoje. Vyžaduje to trpělivost i pochopení, důslednost a ukázněnost, vyžaduje to vůli klást odpór potížím a přemáhat nerovnoměrnosti, jež často rodí pokrok. (...)

Obracíme se na všechny občany Poľské lidové republiky. K šedesáti let samostatnosti vás srdečně pozdravujeme a zasláme nejlepší přání a obracíme se k vám s vřelou výzvou. Na 35. výročí Cervenového manifestu přijdeme s novými hmotnými i duševními výsledky, s úspěchy přinášejícími zadostučinění každé Poláku. Nechť city a hodnoty, jejichž symbolem je dnešní den, jsou přítomny v každém dni našeho života, v našich myslích a činech, nechť nás povzbuzují v práci pro společné dobro. Výtrvale budujme sílu naší vlasti a štěsti našeho národa!

JAZYKOVÝ SEMINÁŘ

Mal som možnosť zúčastiť sa na pozvanie Oddelenia pre zahraničných Slovákov Matice slovenskej XIV. ročnika Letného seminára slovenského jazyka a kultúry — Studia Academica Slovaca, ktorý sa konal od 30. júla do 26. augusta t.r. v Bratislave. Na toto nádherné podujatie príšlo tento rok 118 účastníkov z vyše 20 krajín Európy, Ázie a Ameriky. Medzi frekventantmi bola aj 11-členná skupina z Poľska, v tom dvaja zástupcovia Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, krajan Bronislav Knapčík a ja.

Frekventantmi SAS-u boli, ako každý rok, ľudia rôznych povolania — študenti, stredo- a vysokoškolskí učitelia, vedeckí a kultúrní pracovníci, novinári, spisovatelia i básnici. Prišli na Slovensko prehliobiť si znalosti slovenčiny, oboznámiť sa s jeho dejinami i kultúrnym vývojom, literatúrou a vedou.

Každý deň na prednáškach i lektóroch, ktoré sa konali na Filozofickej fakulte Univerzity Komenského, poznávali niečo nové, diskutovali, vymieňali si skúsenosti, no a — čo je najdôležitejšie — vela sa naučili.

Na záver SAS-u sa konala týždená vlastivedná exkurzia po Slovensku, počas ktorej mali frekventanti možnosť poznáť Slovensko ako krajinu nádherných prírodných krás, bohatých kultúrnych, historických a architektonických pamiatok, krajinu rozvinutej socialistickej výstavby.

Tento cestou chcel by som srdečne podakovať OZS MS a našej Spoločnosti za umožnenie mi účasti na tomto vydarenom a užitočnom podujatí, a za to, že som mohol poznáť ešte lepšie Slovenskú socialistickú republiku.

FRANTIŠEK PACIGA

DEŇ UČITEL'OV

Deň učitelov na všeobecnozdravácom lyceu v Jablonke prebiehal miomoriaľne slávnostne.

V sobotu — 14.10. m.r. — mládež z našho lycea a základnej osemročnej školy prišla svätočne oblečená, s množstvom kvetov a kytičiek.

Vsetci sa zhromaždili v telocvični. O 9.00 hod. príšli do telocvične učitelia, profesori a predstavitelia rodicovského združenia. Slávnostná akadémia začala piesňou Vivat profesores. Potom učitelia a profesorov vitali žiaci v piatich jazykoch, ktoré sa na našom lyceu vyučujú: po poľsky — žiačka III.a tr. Anna Lyszcarczyková; po slovensky — žiačok VIII. tr. Andrej Kozub; po rusky — Danka Jurčáková; po nemecky — Eva Rubisová, žiačka III. a tr.; po latinsky — Elžbieta Ratajová. Po tomto uvítaní žiaci zaspievali v každom jazyku priležitosťnú pieseň.

Potom vystupovali naši najmenší — prvci s pesničkou Naša škola milá... Všetci ich obdivovali, boli rozkošne oblečení, na čiapkočkach mali nápis „Deň“ a na blúzickách „učiteľov“. Ich vystúpenie odmenili prítomní vrelým potleskom.

Potom žiaci zahrali scénu, ktorej námetom bola Komisia národnej edukácie — prvé ministerstvo školstva v Poľsku.

Nakoniec žiaci slávnostne blažoželali svojim učiteľom a profesorom a odovzdávali im vlastnoručne urobené albomy a kyticke kvetov. Bolo to pre učiteľský zbor veľmi milé prekvapenie. Spevokol III.a triedy spieval prítomní pieseň s refrénom Sto rokov nech nám žijú...

Slávnostná zborová pieseň Dovidenia v piatich jazykoch ukončila oslavu Dňa učiteľov v Jablonke.

JÁN HALAČ

JUBILEJNÁ PORADA ŽIVOTA VO VEL'KEJ LIPNICI 15. X. 1978

Po oslavách 20. výročia Života vo Varšave a Zelove, dňa 15. októbra t.r. konala sa vo Veľkej Lipnici slávnostná porada venovaná tomuto jubileu, za účasti 180 aktivistov KSČaS, dopisovaťov a spolupracovníkov nášho časopisu z Oravy, Spiša, ako aj z Lublina, Ústredného výboru Spoločnosti, členov spoločenskej redakčnej rady a redaktorov Života.

Slávnosti sa zúčastnili srdečne vitaní zástupcovia nowosąckých vojvodských orgánov a jabłonskej gminy: s. Stanisław Kuta — vedúci Administratívneho oddelenia Vojvodského výboru PZRS v Nowom Sączi, s. Józef Stanek — prvý tajomník Gminného výboru PZRS v Jablonke a s. Bolesław Bogacz — náčelník Gminného úradu v Jablonke.

Zhromaždení vrele uvítali hostí zo Slovenska: s. Štefana Krivuša — správcu Matice slovenskej, s. Annou Ištvánčinovú — vedúcu Oddelenia pre zahraničných Slovákov Matice slovenskej, s.s. Ondreja Karkuša a Lubica Bartalskú z tohto oddelenia, ako aj s. Ernesta Jarolína — vedúceho súboru Oravan z Nižnej, s. Štefana Mereša — riaditeľa Závodného kultúrneho domu v Nižnej a s. Miroslava Rybára — riaditeľa

Mestského kultúrneho domu v Trstenej.

Zasadanie zahájil a uvítal prítomných senior krajanského hnutia na Orave Ján Kovalík, člen predsedníctva ÚV KSČaS, predsedu KOV KSČaS na Orave, člen spoločenskej redakčnej rady, jeden zo zakladateľov našej Spoločnosti a časopisu Život. S hodnotením Života schváleným na pléne ÚV KSČaS oboznámil zhromaždených senior našej Spoločnosti na Spiši Augustín Bryja, člen predsedníctva ÚV KSČaS a spoločenskej redakčnej rady, spolužakladateľ našej krajanskej organizácie a časopisu Život. Rokovaniam predsedal prvý podpredseda ÚV KSČaS a šéfredaktor Života Adam Chalupec.

V prvej časti porady si účastníci vypočuli prednášku venovanú 61. výročiu Veľkej októbrej socialistickej revolúcie, 60. výročiu znovuzískania nezávislosti Poľska a 60. výročiu vzniku Československej republiky, ktorú predniesol dr. Kazimierz Zająć — lektor VV PZRS v Novom Sączi. S aktuálnou kultúrnou i organizačnou pôsobnosťou našej Spoločnosti oboznámil zhromaždených tajomník ÚV KSČaS Augustín Andrašák. Potom nasledovalo odovzdanie cien účastníkom súťaží Zlatého pera a získavania predplatiteľov

Na snímke zľava: Adam Chalupec — prvý podpredseda ÚV KSČaS a šéfredaktor Života, Stanisław Kuta — vedúci Administratívneho oddelenia VV PZRS v Nowom Sączi, Štefan Krivuš — správca Matice slovenskej, Anna Ištvánčinová — vedúca Oddelenia pre zahraničných Slovákov MS a Ondrej Karkuš — pracovník OZS MS.
(Foto: M. Kaškiewicz)

Života na rok 1978. Zároveň predseda ÚV KSČaS Ján Molitoris odovzdal najazslúžilejším aktivistom pamiatkové medaily a diplomy KSČaS, udelené pri príležitosti 30. výročia našej Spoločnosti.

Počas diskusie sa ujalo slova 13 krajana. V mene vedenia Administratívneho oddelenia ÚV PZRS a nowosąckých vojvodských orgánov prehovoril s. Stanisław Kuta a odovzdal redakciu srdečné pozdravy, gratulácie a najlepšie želania. Zdraviciu Matice slovenskej predniesol správca MS, s. Štefan Krivuš, ktorý zároveň s vedúcou Oddelenia pre zahraničných Slovákov MS, s. Annou Ištvánčinovou odovzdal redakciu dar — modernú grafiku predstavujúcu panorámu Bratislavu.

V diskusii predniesli zároveň pozdravné prejavy s.s. Józef Stanek a Bolesław Bogacz, ktorí blahozelali redakciu a Spoločnosti k veľkým úspechom, ktoré dosiahol Život a zdôraznili významnú úlo-

hu, akú splňa jeho publicistika — tak pozitívna, ako aj kriticka — v tejto oblasti. Pomáha v plnení úloh stojacích pred gminou a mobilizuje obyvateľstvo k ich realizácii. Prosieva upevňovaniu dobroosedských poľsko-slovenských vzťahov v rámci spolupráce pohraničných oblastí. Želajúc Životu mnoho ďalších úspechov vyjadrili zároveň presvedčenie, že časopis bude naďalej venovať pozornosť jabłonskej gmine.

V druhej, kultúrnej časti slávnosti Života vo Veľkej Lipnici sa konala prehliadka ľudových kapiel miestnych skupín z Harkabuza, Krempach, Novej Belej, Privarovsky a Veľkej Lipnice, ako aj vystúpenie spojeného folklórneho súboru MS KSČaS z Novej Belej a Jurgova. Kultúrny program slávnosti obohatil svojim vystúpením takiež folklórny súbor Oravan z Nižnej z Dolnokubínskeho okresu (okrem materiálov uvedených v tomto čísle, diskusné príspevky uverejnime v nasledujúcom čísle).

V uplynulom období redakčný kolektív vypracoval na svojich stránkach dôležité a osvedčené formy spoločenského pôsobenia, medzi nimi rozvíjanie takých výchovných činitielov, ktoré stvárajú spoločenské vzťahy vzájomného spolunažívania a zároveň prispievajú k integrácii našich krajanov v realizácii úloh nastolených stranou v programe Frontu národnej jednoty, v súlade s našim tradičným heslom — Spoločne žijeme — spoločne budujeme.

Život veľmi dobre plní úlohu, ktorá vyplýva z členstva našej Spoločnosti vo Fronte národnej jednoty, svedomite plní úlohu propagovania procesu socialistických premien a dynamického rozvoja našej krajiny.

Konkrétna a tvorivá náplň každého čísla Života — pokračoval kraján Bryja — je cenným výsledkom úzkych zväzkov medzi kolektívom redakcie a jej spolupracovníkmi i dopisovateľmi, aktívom Spoločnosti a vôbec s čitatelmi, čo ešte raz dokazuje naša slávnost.

Veľký význam má úzka spojitosť redakcie Života so všetkými zložkami našej Spoločnosti, s naším širokým aktívom, z ktorého mnohí sa v rámci spoločenskej redakčnej rady tvorivo podielajú na stváraní charakteru našho časopisu. Tak isto dopisovatelia volení v každej miestnej skupine obohacujú Život o dôležité krajanskú a spoločenskú tematiku.

Život môže vychádzať a rozvíjať svoju úspešnú pôsobnosť vďaka podpore a pomocí politických a štátnych orgánov. Dôkazom uznania obetavej práce a spoločenskej činnosti kolektívu redakcie boli vysoké štátne vyznamenania, ktoré udeliila Štátne rada Polskej ľudovej republiky pracovníkom Života.

Sme presvedčení, že tak ako dosiaľ, bude sa Život aj v budúcnosti zúčastňovať na pôsobnosti našej organizácie, prispievať k realizácii úloh, aké kladie naša strana pred celou spoločnosťou a povzbudzovať krajany k iniciatívnej, spoločensko-hospodárskej a kultúrno-osvetovej práci.

Všetky úspechy, ktoré dosiahlo nás Život, obohatili krajanskú činnosť, sú teda aj úspechmi našej Spoločnosti. Sme na ne hrdi.

ZO ZDRAVICE

S. STANISŁAWA KUTU
VEDÚCEHO ADMINISTRATÍVNEHO
ODDELENIA VV PZRS
V NOWOM SĄCZI

V úvode svojho prejavu s. Stanisław Kuta odovzdal srdečné pozdravy, gratulácie a najlepšie želania pre Života v mene vedenia Administratívneho oddelenia ÚV PZRS, vojvodských stranických a administratívnych orgánov, ako aj Gminného výboru strany v Jablonke a.o. konštatoval: Séfredaktorovi Života a celému kolektívu blahoželáme k dosiahnutiu úspechov a vydávaniu dobrého časopisu, ktorý je veľmi populárny v oblastiach obývaných českou a slovenskou národnosťou menšinou a najmä tuna, na Orave a Spiši.

Chcel by som tiež — pokračoval s. S. Kuta, — pri tejto príležitosti povedať, že veľmi vysoko hodnotíme úsilie redakcie Život popolarizovať v tomto časopise výsledky dosiahnuté aj našim vojvodstvom. Považujeme prácu redakcie za veľmi dobrú, sme s ňou veľmi spokojní; je to dobrý charakter časopisu. Chceli by sme, aby aj naďalej popri problémoch Spoločnosti, ktoré určite existujú, písali o otázkach a úlohách, aké sú pred nami v spoločensko-hospodárskom rozvoji jednotlivých gmin, obcí či oblastí, teda Spiš a Oravy, problémoch, ktoré sú spoločné pre nás všetkých v Nowosąckom vojvodstve.

Chcel by som zároveň zdôrazniť dobrú spoluprácu a dobré styky, aké máme s vedením našej Spoločnosti. Myslím si, že môžeme povedať, že neexistujú také problémy, ktoré by sme spoločne nemohli vyriešiť v prospech spoločnosti a v prospech rozvoja všetkých menšíň. Na záver svojho vystúpenia s. S. Kuta ešte raz srdečne zažalal redakciu Život vela ďalších publicistických úspechov a Spoločnosti plodnú prácu.

V každom ohlade vyrástol a vyspel. V duchu modernej žurnalistiky i s prihládzaním na svojho čitateľa si vytvoril nové rubriky, zaradil dokonalejšiu grafickú úpravu. Dnes je z neho dobré zabehnutý i rozbehnutý časopis, v ktorom si každý kraján nájde svoju tému. Je v stálom dotyku s realitou nového Poľska, zverejňuje úradné materiály polskej vlády, neobídje však azda ani jedno významné výročie či udalosť zo života v Československu (tu mi dovolte vysloviť vďaku za priateľskú pozornosť, ktorú časopis venuje aj činnosti Matice slovenskej). Tým všetkým sa mesačník Život stal najvernejším zrkadlom vývoja a rozvoja Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, tým všetkým je Život blízky životu.

Neraz sa stretávame s našimi krajanmi z Poľska. Dobre si uvedomujeme, ako veda pre nich časopis znamená, ako sa zaujímajú o všetky jeho problémy, ako im záleží na tom, aby časopis prekvital. Skrátka — Život sa stal vecou ich srdeca i rozumu. A tento stav nemožno vari označiť inak, ako dosiahnutie najvyšších mérov novinárstva. Preto treba v tejto súvislosti

vyzdvihnuť skúsené vedenie časopisu na čele so šéfredaktorom Adamom Chalupecom, ktorý stál pri zrade nášho jubilanta a úspešne ho vedie celých dvadsať rokov — je jeho živým stotodením. Ďalej treba vysoko oceniť prácu redaktorov Života, ktorí stálym kontaktom s miestnymi skupinami Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov napomáhajú rozvoju krajanskej organizácie v Poľsku a majú závažný podiel na jej dobrej úrovni. Je výsledkom aj ich práce, že Život sa dnes medzi Slovákm a Čechmi v PLR nechápe len ako neživotné abstraktum, ale je veľmi konkrétnym a všeadeprítom spoločenským činitelom, dobre informovaným poradcom aj intimným domácom priateľom.

Po takejto vysoko pozitívnej súvahе predošej dvadsaťročnice Vám do ďalších rokov nemôžeme nezaželať ďalšie úspechy v rozširovaní našej národnej a socialistickej kultúry v bratskom Poľsku. Nech Váš časopis i naďalej slúži vzájomnému porozumeniu a internacionálnej spolupráci oboch našich krajín.

V Martine 10. októbra 1978.

ŠTEFAN KRIVUŠ
SPRÁVCA MATICE SLOVENSKEJ

HODNOTENIE ČASOPISU ŽIVOT

Clen predsedníctva ÚV Spoločnosti a spoločenskej redakčnej rady, kraján AUGUSTÍN BRYJA oboznámil zhromaždených na slávnostnej porade Života s hodnotením nášho časopisu schváleným na pléne ÚV KSČaS dňa 23. apríla 1978 (Život č. 6/78, str. 8) a medzinárodným povedal:

Dnes sme sa zišli na našej dôležitej krajanskej slávnosti časopisu Život, ktorý tento rok oslavuje 20 rokov svojej existencie. Myslim, že vyjadrim mienku tuna zhromaždených, ktoré v mene všetkých členov Spoločnosti poďakujem redakciu za tvorivý prínos a zásluhy pre rozvoj organizácie, kultúrnej a výchovnej práce, ktorú Život vyvíja medzi krajanmi, a ktorá pravidelne prispieva k pozdvihovaniu činnosti všetkých českých a slovenských zložiek Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku. Preto treba v tejto súvislosti

zadružiť naše súhlasné hodnotenie.

Život má významnú pozitívnu hodnotu.

Život je významnou súčasťou našej spoločnosti.

Alois Jirásek

STARÉ POVĚSTI ČESKÉ O Čechovi

1

Za Tatrami, v rovinách při řece Visle rozkládala se od nepaměti charvátská země, část první veliké vlasti Slovenské. V té charvátské zemi bytovala četná plemena, přibuzní jazykem, mravy, způsobem života.

I stalo se, že se strhly mezi nimi vády a krvavé boje o meze a dědiny. Vstal rod na rod, přibuzní bojovali proti přibuzným a hubili se navzájem.

V ten čas dva bratři mocného rodu, oba vojvodové, Čech a Lech, spolu se o to snesli, že opustí rodinou zemi bohem neblahou. Rekli si: „Vyhledejme sobě nových sídel, kdež by nás rod žil s pokojem a dila si hleděl.“

Byli uvyklí již po předcích půdu vzdělávat, všeliký druh obilí pěstovati i chovati koně a stáda bravu i skotu.

Jak se usnesli, tak vykonali. Svolav své plémě, vzdali obět bohům, vynesli obrazy dědů a rozzehnavše se s otcovskou půdou obrátili se na západ slunce, v neznámé končiny. I bral se rod za rodem, každý početných rodin, všichni přátele a přibuzní. Na před šli zvědové a zbrojná muži, prostřed vojvoda Čech, sivé brady ale statný a silný, jeho bratr Lech a kolom nich vladkové, starostové rodů, všichni na koních. Za nimi starci, ženy a děti na hrubých vozích, na koních, stáda dobytka, naposled pak opět zbrojná mužové. Tak brali se nejprve končinami přibuzných plemen, až přešli hranice charvátské země, až přebředli Odru řeku a vstoupili do neznámých, hornatých končin.

I tam našli ještě osady, jichž obyvatelé hovořili jako oni, a dále také v krajinách při Labi řece.

Než, jak přešli druhou řeku, byl kraj pustější a osad shledali jen poskrovnu. Byly aleko od sebe, a obyvatelé jejich cizího jazyka, kožemi odění, nečetní, ale směli a srdnatí, stavěli se jim se zbraní v ruce do cesty. Čech a Lech a jejich lid je potřeli a zhubivše jejich chudá obydli v chartrách a ve vykopaných jamách, postupovali dále, z lesa do lesa.

Zlá byla cesta hlubokými hvozdý, zlá jejich chuze luhu a bažinami, plnými růkosí, ostřice, rozlehlych mechových trsů a různých křovin. Zvedera zažehovali ohně a topili do úsvitu, aby zář, padajíc do tmy lesní, plašila úsokné, líte šelmy.

Tak došlo až ke třetí velké řece, Vltavě, kteráž dovočinou tekla, když i tu přebředli, počala si všechna čeleď stýskati, že nemí konce klopotné cesty a nikde stálého odpočinutí.

Tu vojvoda Čech ukázal na vysokou horu, jež se před ním modrala nad šírym, rovinatým krajem, a děl:

„Podejděme pod tuto horu, tam dětem, skotu odpočineme.“ Došli a položili se na úpatí hory, jež zove Říp. Vojvodové a starší rodu ohledali půdu vúkol a znamenali, že jest úrodná. Ráno pak, za první zora vstal Čech a vydal se sám jediný vzhůru na temeno Řípu tichým lesem, plným ještě nočního šera.

Když vstoupil na horu, bylo ráno; a hle, široširý kraj se před ním rozkládal do nedozírné dálky až k mordavým horám rovný a volný, les a chrastina, nivy a luka. Bujnou jeho zeleni svítily se řeky jako rozlité stříbro.

I zaradoval se praotec Čech nad utěšeným krajem i zamyslil se pak nad ním, jak bohové dají, jak tu bude jeho rodu i budoucím pokolením.

cha, čechle, rubáše, sukně mužské i ženské, hace, pláště, krvna i kožichy.

Muži páslí stáda, hájili jich proti šelmám, pracovali na polích, v lese honili divokou zvěř a hubili ji švaním, ze zásady, oštěpem, osidly a jammami, do nichž lákali nejvíce vlků, nejhorší zhoubce stád. Z pastvin se rozléhal hlas písň mladé čeleďi. Jen v čas polední nikdo venku nezapíval ve chvíli hlubokého ticha, kdy vycházely polednice a nesly se v bílém rouše jako světlý stín mezi lány k lidským obydli na skálu nestřených dětí, kdy vycházely divé, škaradné ženy velikých hlav s nerovnýma očima, posilající na lidi divoký pláč, kdy se zjevovaly spanilé lesní panny zlatých vlasů s věncem na hlavě, oděně bělostným rouchem. (...)

Nejvíce se však lekali Peruna, hromu vládce, jeho blesku, „božího posla“, a jiných mocných běsků, kteří oslavovali tělo lidské, jeho kosti a rozum zatemňovali. Je prosili, k studánkám dary přinášeli, černé slepice neb holuby, oběti zabíjeli, zvláště Veleši, aby chránil jejich stáda od moru a žehnal jím.

Volnější bylo v ohradě dědin. Tu chránili stavení domácí bohové, dědové, duchové předků, jejichž obrazy stály na posvátném místě u ohniště. I škádlivý šotek, drobounký bůžek s pazourky na rukou a nohou přinášel šestí domu, i skřítek, jenž opatroval statek, dobytek hlídal a krmil, zato však čeleďi v noci spánek rušil. A dokud líhal pod pecí nebo pod prahem domácí Had, starý hospodář, neodešlo šestí a požehnání. (...)

Rok míjel po roku. Rodu přibývalo, množilo se Čechů plémě. Daleká pověst vábila za ním nové zástupy z první vlasti, také krajiny, nejprv osazeny všem již nestáčily. I rozcházel se rody, plemena postupovala dále, v různé strany, na půlnoc i polodne, východ i západ, podél řek i hor a zakládala nová sídla. (...)

Také mladší bratr Čechův, vojvoda Lech, maje velikou čeleď, umínil si postoupiti dále na východ slunce. Vojvoda Čech a všichni neradi ho propouštěli, když vůli svou oznámil a odpusťení bral. Přátelecky se s ním žehnali a prosili ho, aby daleko od nich neodecházel, když nebezpečenství od nepřátele na ně trhlo, aby jím jakko svému rodu na pomoc přispěti hleděl.

I promluvil k nim Lech:

„Ó moji milí bratři a synové i muži české země!

Nezapomenu nikdy, že jsem z vašeho plémene. Proto nechci od vás odejít tak daleko, abyste nevěděli, v kterých končinách zarazíme. Třetího dne po vašem odchodu vystupte na Říp, ještě nežli denice vyjde. Já té chvíle zapálím v lese velký oheň, a kde užíte blesk ohně a dýmu kouření, tak znejte mé osazení.“

Když pak řečeného dne před úsvitem vstoupili na temeno Řípu a kololem se rozhlíželi, spatřili mezi východem a poledinem v mlhavé dálí rudou záplavu, pronikající hustým šerem, po nebi rozlitou. Jak se rozed-

nilo, viděli v těch stranách černavé mraky pod zářicím nebem, to dým nesmírného ohně, jež vojvoda s celeďí svou zapálil. V těch místech také Lech zůstal a hned počal hrad stavěti, jež velikými valy osypali a od toho kouření prý „Kouřim“ nazvali.

3

Minulo skoro třicet let od toho času, co vešel vojvoda Čech do české země. A když osmdesátý šestý rok nastal starci, naplnili se jeho dnové, a umrel. Udělali nad ním tryznu a všichni ho oplakávali jako svého otce a naříkali:

„Tys byl nás vojvoda i nás otec, tys nás uvedl v tyto končiny, tys byl právý a věrný správce své čeleďi a všechno plemene. Ach běda, přeběda, kdo nás bude spravovati a opatrovat!“

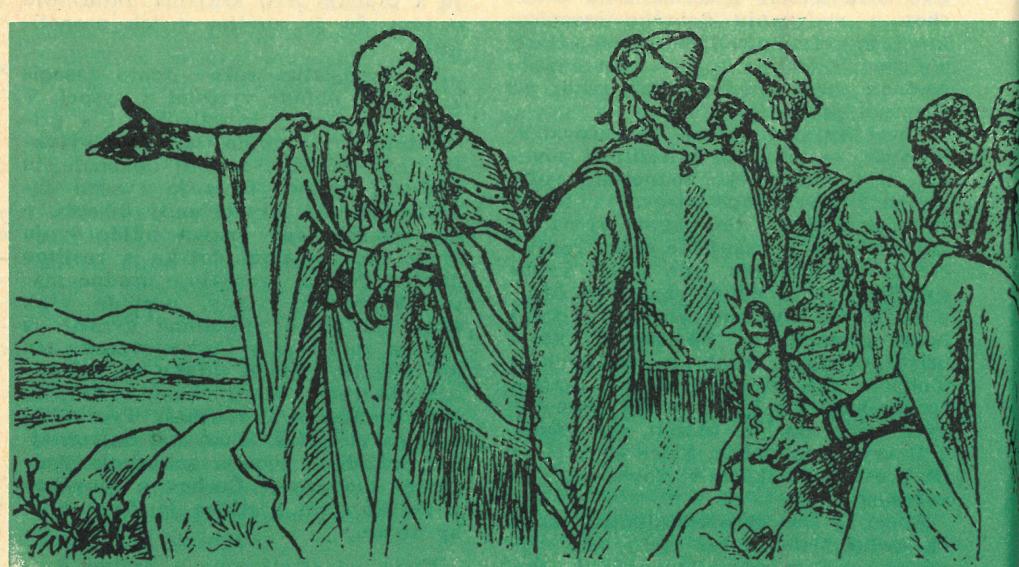
A nebylo žádného, kdo by jeho smrti nezelel. Duše jeho odešla do ráje, tak věřili, do končin věčného jara, aby tam žila dále v té cti, v tom důstojenství, v němž nebožtík býval mezi svými na zemi. Protož oblékli jeho mrtvolu v nový oblek, v rásný plášt, v sukni přepásanou širokým pasem, lesknoucím se od retízků a kovových ozdob, v hace pěkně zbarvené a v střevice. Na hlavu bílých dlouhých vlasů a bílé brady dali mu drahou čepici sobolovou.

Tak oděněho posadili před večerem na vysokou hranici, na drva pokrytá svrchu vyšívánými rouchami, v háji tmícím se od starých košatých lip a dubů, poblíže trocestí pro odpočinutí duše. Pak přinesli medovinu, ovoce, i vonné bylinky a položili je k němu. Přinesli také pecen chleba, maso i luk, a položili před ním, a přinesli jeho zbraň, oštěp, meč, mlat a černý štit a vše mu položili po boku. Když pak zabili kohouta a slípku a uvrhli je na hranici, přistoupil nejbližší přibuzný mrtvého vojvody, zapálil kus dřeva a drží je v pravé ruce blížil se pozpátku k hranici. Dokud ji nezapálil, měl levou ruku na zádech. Když pak drva chytla, přicházel ostatní s plánujicími loučemi a házeli je do hranice.

Jak zavál silný vítr, zapraskaly plameny a šlehaly vysoko, a kouř valil se vzhůru, až ohalil velebnou postavu mrtvého vojvody, jenž naposled seděl nad shromážděním svého lidu. A kolem plakali a bědovali, a ženy zpívaly žalozpěvy.

Jak hranice shořela, sebrali kosti a popel a vložili je do popelnice a postavili ji, též ozdobu a zbraň nebožtíkovy, do hrobu, a na hrob nasypali náhrobek, vysokou, okrouhlou mohylu*. Když se pak od pohřbu z temného háje v čas soumraku navracovali, sbírali kamení i haluzky i listí na zemi a metali je nazpátek přes hlavu, a nikdo z nich se přitom neohlédlo.

Než potom to místo a mohylu za dlouhý čas navštěvovali, tu plakali a klaněli se, žehnajíce vojvodovi svému; a jeho jméno šlo od pokolení do pokolení.

Kresba Mikolaše Alše

*) Hrob praotce Čecha byl prý u Ctiněvsi nedaleko Řípu. V 18. stol. někteří milovníci starých památek hledali ten hrob v ctiněvském kostele. Než nenašli ani stopy. Jiní pak ko-

pali na vrchu Želivu nadaleko Ctiněvsi (na východ), domnívajíce se dle jména (želeti), že tu byl praotec Čech pochován. Ale také toto kopání bylo marné.

Pokračujeme v uverejňovaní úryvkov románu Františka Hečku Červené víno. V minulom čísle ste si, mili čitatelia, prečítali, ako hlavní hrdinovia románu — Kristína a Urban Habdžovi začínajú hospodári na svojich vinohradoch vo Vlčích kútoch a Volských chrbtoch. Všetko sa im dari. Avšak na vlnčindolskej vinohrade zautočila choroba — fyloxéra. Preto sa vinohradníci schádzajú, obchádzajú rad domov všetky vinohrady a radia sa, ako zabrániť tejto chorobe. A vtedy sa ukáže, že Urban Habdža, priateľ zo Zelenej Misy, sa znamenite vyzná vo vinohradníctve. Získava si všeobecne uznanie vznorným obrábaním vinohradov a mudičmi radami. Sám očakáva dobrú — prvú vlastnú úrodu. Teší sa, že bude mať čím splácať dlžobu za kúpený domček a vinohrady v slivnickej banke.

František HEČKO

ČERVENÉ VÍNO

výborníci

Na sviatok Kozmu a Damiána, v nedele, keď hrozno utešene sladne, lebo ho podpráza septembrové slunce, tohto roku až hrdinsky prajné, v obecnej prešovnej medzi putňami, kadečkami a ráromi zasadajú vlčindolskí výborníci na schôdzke obecnej rady. Výborníkov je osem, ale ludí desať, ako nasledujú: hlava obce richtár Vendelín Babinský, prvý prísažný a podrichtár Tomáš Slivnický, druhý prísažný a obecný kasír Šimon Pančucha, člen výboru a virilista Silvester Bolebruch, členovia výboru Florián Mačinka, Pavol Apoštol, Filip Rajčina a Oliver Ejhledjefka. Okrem nich prítomní sú: obecný vinciur Ondrej Kuklja a vlčindolský hajník, obecný sluba a listár Štefan Cervík-Nehreš.

Úmorne úradujú.

Richtár začína súčať pevný motúz predoberačkovej reči.

— Ctení výborníci! Každému: dobré zdravie!

— Pánboh uslyš! — dákujú.

— Povedám: čas je tu! S pomocou božou dočkali, sme sa oberačkami. Ďakujem Bohu za požehnanie, slnku za vychádzanie a Urbanovi za strázenie! Chválím vicior za povievanie, chválím dažde za polievanie, chválím hlinu za plodenie! Čas sa naplnil a preteká vrchom.

Berie hrotok, načiera ním vo štvrtaku a nalieva výborníkom do pohárov, vyslovujúc ich mená. Podkladajú poháre a on nalieva: najprv Kuklju, potom Červíkovi, potom členom výboru, prísažným, virilistovi, kasírovi, podrichtárovi a napokon sebe. Pritomní držia poháre v rukách, ale nepijú ešte, lebo richtár pokračuje:

— Hovorím každému: oberačky sa začnú vo vlčindole od zajtra za týžden, piatého októbra, na sväteho Placida, v pondelok!

— Neskoró! — pišti Pančucha.

— Čuš! — zavracia ho Bolebruch.

— Pýtam sa výborníkov, či súhlasia s návrhom...?

— Prijima sa! — schvalujú Slivnický. Richtár pokračuje:

— A ešte sa pýtam výborníkov, či poslat po litri z tohto malagového vína, ktoré sa urodiло v slávnom obecnom vinohrade, do každeho vlčindolského domu, ktorých domov je tria-tridsať a to s takým odkazom obecnej rady, aby sa oberačky začali v deň sväteho Placida, ktorým je pondelok, dňa piatého a mesiaca desiateho...?

— U Pavla Apoštola sa až zle cítiť od úrody. Videli ste fyloxérovú okolicu v jeho portugalových dolovkách?

— Ondrej Horník je darebák, dobre, že mu chlapci dorastajú.

— Od Štefana Červíka nik nežiada dorábať víno, máme ho tu na dôležitejšie veci.

— Uhlovíč a Syslovič? Sprostí ako trúby, ale vinič im rodí zázračne!

Ale ja viem tiež čosi: najlepší vino-hrad, najlepšie obrobený, najkrajšie hroznvo v ňom a najväčie hrozn... má Urban Habdža!

Niekto z výborníkov kývá hlavou. Richtár so Slivnickým mlčia. Ale Silvester vreští:

— Ale je oplan!

— Oj nie, pán virilista! Nielen najkrajší, najsladší a najlepší vinohrad má tento Habdža. Cert ber vinohrad!

(úryvok 5.)

On má viac: má rozum v hlave a má... Kristínu... počuješ Silvester?

— A Kristína, — pokračuje Ejhledjefka, — mu je ako jeho vinohrad: tak je statočne obrobená, že ledva kráča od úrody!

Rozvášnený Ejhledjefka nalieva znova víno, vstáva, otráva pohár Silvestrovi pod nos a vreští:

— Pripime si, Silvester, na oberačku a na krstenie u Habdžovcov!

Nik nepostrehol, kedy Silvester schytí hrotok, ako bleskúrych vstal a ako ním praštil Olivera po hlave. V ruke ostalo mu iba odložené ucho kym nádobka rozspala sa na triesky. No i Oliver postačil rukami zakryť si hlavu a zmierňiť ľahký úder. Kým mohli výborníci zasiahnuť, vrtky Oliver prevracia stol so všetkým, čo je na ňom. Už plieska krvavou rukou Bolebrucha po tvári. V chumli príhody s prevracajúcim sa stolom chytá nepriateľa cez poly ako črevo a vtrepáva ho do kadečky. V mihu je na ňom a šliape ho čižmami. Apoštol obrovskými rukami vyťahuje ho z nej.

Nove rozsadzanie za stolom a rozkladanie na stole. Silvester musí medzi richtára a Rajčinu. Oliver medzi Apoštola a Mačinku. Pančucha može sedieť na starom mieste a Slivnický si sadajú na Silvestrovo miesto. Na stôl prichodí druhý štvrták. Hrotka niet. Načeria sa priame pohármami. Slivnický vstávajú:

— Chvalabou že je už po tom!

Do polnoci sa spili.

Nehreš leží na dne kvasného suda a spí. Ryčavo zachrapuje. Ryčí i v sne. Píše sa vlastne Červík, ale prilepilo sa naňho meno Nehreš, lebo už čoskoro štyri desaťročia hreší, až sa iskri, ako sa i patrí na hajníka. Spravotí to občanov urážalo, i napominali ho: Štefan, nehreš! A tak sa i zabudlo na jeho pravé priezvisko. Ostal Nehrešom.

Pančucha s Bolebruchom driemu za stolom, každý na jednom konci. Sú ukonani. Dosť bolo na nich, čo bolo! Ale dobre tak!

Kuklja ešte čosi blačoce, len mu ne-rozumieť. Usmieva sa dobrovito.

Siesti pozostali dlho ešte nekončia zasadnutie. Bridí sa im načať robotu takú ničomnú. Až Slivnický berú muhotného richtára pod pozuchu, kráčajú s ním doprostred prešovne a oslovujú ešte stojačich:

— V tvojom mene, Vendelko, rozkazujem Apoštolovi, ktorý pôjde nadol, brat na plecia Nehreša a dopratať ho Červíčke do posteľe. I tak tam už neležal apoň rok!

— Výborne, znamenite! — smeje sa Rajčina.

— A Rajčinovi rozkazujem úradne odpratáť Pančucha!

— Je to nejaká úloha pre teba? — chlácholia ho.

Apoštol s Rajčinom berú svoje bremena a vychodia z prešovne do jasnej, ešte teplej noci. Slivnický obracajú sa na Olivera. Dlhlo, veľmi dlhlo sa mu dívajú do očí.

On, sprvotí prekvapený, takmer až zhnusený, hádže vzdorovite červenou hlavou a kráča bez slova k Bolebruchovi. Berie ho na plecia, dlhého a chudého, a dosť sa i diví, aký je Tahký. Prehýba sa mu na pleci.

Vychodiac cez dvere, dudre...

— Zanesiem ho, potvoru, žene do perín...

(POKRAČOVANIE V BUDÚCOM
CÍSLE)

Prednedávnom (16.—22.X.) sa v našej krajine konalo významné mládežnícke súťaže — Dni priateľstva polskej a československej mládeže. Zúčastnila sa ho 600-členná delegácia Socialistického zväzu mládeže, reprezentujúca všetky kraje ČSSR. Už po druhý raz sa na tak širokom fóre stretli poprední aktivisti mládežnického hnutia oboch našich krajín, aby si vymenili skúsenosti, oboznámili sa s dosiahnutými výsledkami a lepšie pozvali život a prácu pokolenia svojich rovesníkov.

Tomuto lepsiemu vzájomnému poznaniu sa prospieval aj charakter „dňa“, počas ktorých popri oficiálnych stretnutiach, diskusiach a iných podujatiach mali mladí Poliaci, Česi a Slováci hodne priležitosti nadviazať aj osobné styky. Prospievalo tomu aj srdce, priateľské ovzdušie a vrelé, pohostinné priatie, s akým sa stretávali mladí československí hostia tak na hlavných podujatiach v Katoviciach i na Sliozsku, ako aj počas návštavy miest i závodov v 12 vojvodstvách našej krajiny.

Mnohé z nich spájajú úzke družobné väzby a spoluprácu s mnohými československými krajinami a mestami. Preto aj napr. mládež z Prahy zavítala na návštěvu do Varšavy, z Bratislavы

DNI PRIATEĽSTVA

— do Krakova, z Brna — do Poznaňe, z Košíc — do Krosna, z Ostravy — do Katovic atď.

Zvlášť srdcne uvítali v Nowom Sączi 40-člennú delegáciu mládeže z Banskej Bystrice, vedenú Vladimírom Kurákom. Milí hostia sa stretli s tajomníkom VV PZRS v Nowom Sączi Kazimierzom Ryguckým, prezreli si hlavné mesto vojvodstva, navštívili Krynicu, Gorlice, Zakopane, Novotargský obuvnícky kombinát a položili veniec k pamäti V.I. Lenina v Poronine. Na záver ich pobytu bola podpisana dohoda o spolupráci medzi VV SZPM v Nowom Sączi a KV SZM v Banskej Bystrici.

O stretnutiach polskej a československej mládeže možno už hovoriť ako o dobrej tradícii. Patria totiž k novým významným črtám pôsobnosti mládežníckych organizácií oboch našich krajín. Táto pôsobnosť sa prejavuje v aktívnej podpore politiky Polskej zjednotenej robotníckej strany a Komunistickej strany Československa, v angažovanom i pracovnom úsilií

mladého pokolenia, v jeho odhadaní posilovať vedomie socialistického vlastenectva a proletárskeho internacionálizmu, v boji za svetový mier.

Bratstvo v dobrej svedomitej práci — táto symbolická forma zdá sa byt podľa želania, aké vyjadrili v pozdravových posolstvách účastníkom „dňa“ vedúci predstaviteľia oboch spriateľských krajín, súdruhovia Edward Gerek a Gustáv Husák — najcennejším spojivom, ktoré zjednocuje mladé pokolenie Polska a Československa.

Tohoročné dni priateľstva, rovnako ako podobné prvé podujatie tohto družstva, ktoré sa konalo v roku 1975 v CSSR, boli nepochybne veľmi úspešné a stali sa ďalším významným krokom v rozvoji plodnej spolupráce mladej generácie a národnov oboch bratských socialistických krajín. Zdôraznili to na tlačovej besede v Zabruži predsedu Hlavnej rady Federácie socialistických zväzov polskej mládeže Krzysztof Trębaczewicz a predsedu Ústredného výboru Socialistického zväzu mládeže CSSR Miloslav Dočkal. Priniesli záro-

veň mládežníckym organizáciám mnohé nové podnety, ktoré sa týkajú širšej výmeny skúseností zo stavieb mládeže a z oblasti ideoovo-politickej práce. Prispeli k rozšíreniu a prehlbeniu priamych družobných stykov medzi mládežníckymi organizáciami priesmyselných a polnohospodárskych závodov a škôl.

Takéto úspešné družobné styky udržuje a rozvíja aj naša krajanská mládež, pôsobiaca v ochotníckom hnutí Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku. Hodno pripomenúť, že už dlhé roky trvá plodná spolupráca a výmena medzi mladými športovcami LZS z Krempach a TJ zo Spišskej Beléj. Takisto slobube sa vyvíja kultúrna spolupráca a výmena súborov KSČS zo Spiša a Oravy s folklórnym súborom Oravan z Nižnej. Naši mladí krajania sa taktiež významne podielajú na rozvoji a prehlbovaní družobných stykov v rámci spolupráce pohraničných území. Neostáva teda nič iné len želať, aby sa tieto obojsstranne prospešné styky ešte viac rozširovali a upevňovali, aby sa na nich aktívne podielala celá krajanská mládež, ktorá v tomto ušľachtilem diele dokáže — o čom sme presvedčení — veľmi velá.

JÁN ŠPERNOGA

Rok športových úspechov

Blíži sa koniec roka 1978, zanedľho poznáme najlepších športovcov uplynulej sezóny v Poľsku. Preto bude vari zahodno pripomienut aspoň najdôležitejšie udalosti a najväčšie úspechy dosiahnuté tento rok.

Vo februári si znamenite počíname polskí bojeristi, najmä Bogdan Kramer, ktorý na MS v Krynici Morskej vybojoval titul majstra sveta a v majstrovstvách Európy obsadił druhé miesto. Krátko po tom udviedol svet běžec Józef Luszczek, ktorý na lyžiarskych majstrovstvách sveta v klasických disciplínach v Lahti vyhral beh na 15 km, získal bronzovú medailu na 30 km a 7. miesto na 50 km a dostal pohár ako najlepší pretekár týchto majstrovstiev.

Marec sa významne zapísal do dejín svetového jachťárstva. Totiž v tomto mesiaci kpt. Krystyna Chojnowska-Liskiewiczová, ako prvá žena na svete, úspešne zavŕšila na jachte Mazurek samotnú plavbu okolo zemegule. Takisto v marci polskí hokejisti vedení ř.s. trénerom Slavomírom Bartoňom vyhrali v Juhašlavií majstrov-

stvá sveta v skupine B a zaistili si postup do skupiny A.

V aprili pekný úspech zaznamenali polskí zápasníci, ktorí dovezli z majstrovstiev Európy v Oslo tri medaily: K. Lipień — zlatú, J. Dolgowicz — striebornú a J. Lipień — bronzovú. Svoju vysokú triedu potvrdili neskôr ďalšími troma medailami na MS v Mexiku. Zato v máji zažiarila hviezda Henryka Średnického, ktorý sa v Belgrade stal păstierskym majstrom sveta.

Jún patril futbalu — majstrovstvám sveta v Argentíne. Poliaci sice nezískali medailu, ale svojimi výsledkami (5.—6. miesto s NSR) predsa len dokázali, že naďalej patria k popredným mužstvám na svete. V júli sa ukázali svetoví polskí šermiari: družstvo fleuretistov vybojovalo v Hamburgu titul majstrov sveta a fleuretistiek — striebornú medailu. Svetová senzácia.

Lavína úspechov prišla v auguste. Najprv Adela Dankowská utvorila svoj ôsmy fantastický svetový rekord (124,416 km/hod) v rýchlosnom prele-

te na dvojmiestnom vetrom Halny. Potom Krzysztof Suika získal striebornú medailu na majstrovstvách sveta v cestnej cyklistike v Kolíne n. Rynom. V tom istom čase v Jönköpingu polskí păstobári obhájili v druhzväzových titul majstrov sveta a Janusz Peciak vybojoval striebornú medailu v súťaži jednotlivcov.

Zo septembrových podujatí treba spomienuť najmä majstrovstvá Európy v ľahkej atletike v Prahe, odkiaľ polskí stlieti dovezli 6 medailí, v tom dve zlaté (B. Malinowski a štafeta 4×100 m). Atleti si skvele počíname aj neskôr, keď v stretnutí ôsmich krajín v Tokiu vybojovali druhé miesto za ZSSR. V tom istom mesiaci automobilista Sobiesław Zasada so Stanisławom Zembruským obsadił druhé miesto v maratónskom rally okolo Južnej Ameriky.

V októbri sa najprv presadili vzپiečaři, ktorí na MS v Gettysburgu vybojovali štyri medaily (v tom tri strieborné). Potom uchvátila svet nádherným výkonom alpinistka Wanda Rutkiewiczová, ktorá 17. októbra vystúpila ako prvá Európanka a tretia žena vôbec na najvyšší štít na svete — Mount Everest (8848 m n.m.).

JÁN KACVINSKY

chovaním trochu riskuje, lebo nakończe je mőže uskrknúť. Napokon ani nie je slušné, pozývať niekoho na návštevu a potom sa venovať niečomu inému. Zdá sa mi však, že jej táto fascinácia po istom čase prejde, najmä keď sa vydá, z tej jednoduchej príčiny, že nebude mať čas.

M.R. Mám veľmi dobrú priateľku, ktorá už istý čas chodí s jedným chlapcom. Často sa stretnávame spolu, v trojici. Raz sa však zjavil jeho najlepší kamarát, ktorému som sa zrejme zapáčila, a tak sme začali chodiť vo štvorici. Stalo sa však, že som sa zamíľovala do priateľského chlapca a on do mňa. Zatiaľ priateľka a môj chlapec o ničom nevedia, zdanlivo sa nič nezmenilo, ale predsa treba to nejak vyriešiť. Co mám robiť?

Pozerať filmov a divadelných hier nie je také detinské, ako sa ti zdá. Može to byť u nej svojho druhu vášeň, ako napr. u iných sledovanie športových relácií, ale je to väsen šlachetná. Vedť tak film ako aj divadlo je predsa umelecké dielo, preto nemožno nikomu zazlievať snahu, že sa chce kultúrnu vyžiť. Pochopitelne, že sú filmy a hry dobré, a sú aj slabšie, preto keď cítis, že stojis intelektuálne vyššie, skus ju presvedčiť, že nestojí za to pozerať ten alebo onen film. Zároveň skus jej navrhnuť niečo zaujímavé, nielen prechádzku. V tomto štadiu známosti každý mladý človek prekypuje predsa iniciatívou, je k partnerke pozornejší. Samozrejme aj ona by si mala uvedomiť, že takýmto

Hviezdy svetovej estrády

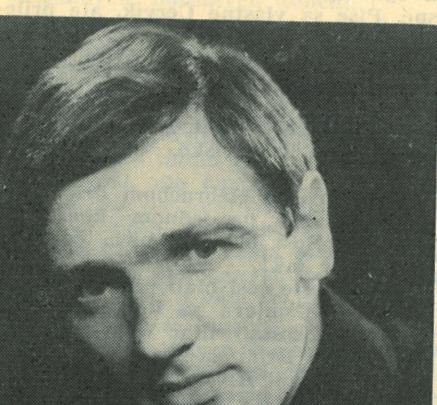
abba

Takto sa menuje znamenitá švédská hudobno-vokálna skupina, ktorá sa svojou popularitou v polovici sedemdesiatych rokov hádam vyrovňala, keď prekonala slávnych anglických Beatlesov. Skoro každá pesnička tejto skupiny sa v posledných štyroch rokoch stala populárnym šlágrom vari na celom svete. Z najznámejších hodno spomenúť trebars Dancing Queen alebo Knowing me, Knowing you, ktoré o.i. vlny obsadili prvé miesta na listinách najpopulárnejších šlágrov v USA a Anglicku, čo sa v týchto krajinách zriedkakedy stáva. Hovorí sa, že hudbu tejto skupiny obľubuje obecenstvo od troch do 83 rokov, preto nie div, že ABBA má už na svojom konte okolo 60 miliónov predaných platní, väčšinou dlhoohrajúcich.

ABBA je štvorčlenná skupina. Vysupujú v nej speváčky Annifrid Linkstadová a Agnetha Faltskogová a hudobníci Benny Andersson a Björn Ulvaeus. Manažerom skupiny a zároveň spoluautorom všetkých jej nahraných platní je Stig Andersson. Hodno poznamenať, že členovia skupiny si sami skladajú hudbu a aranžujú svoje šlágrave.

Predviano na jeseň bola ABBA aj v Poľsku a televízia viackrát vysielala jej program, preto ju mnohí čitatelia iste dobre poznajú. V poslednom období sa sice hororilo o tejto znamenitej skupine trochu menej a jej primát začali ohrozovať iné skupiny pop music ako napr. Boney M, Smokie buď Silver Convention, ale teraz sa opäť zaskvela v plnom lesku. Nakrútila film — hudobnú veselohru, v ktorej uviedla rad nových uchvacujúcich pesničiek a melódii.

Skupina ABBA

naša foto-hádanka

Naša snímka predstavuje mladého polského herca, známeho z mnohých znamenitých divadelných a filmových úloh. Hral o.i. v takých filmech ako Ešte počut spev a erdžanie koni a Poľské cesty (Polskie drogi), ktorý vysielala tento rok televízia. Napište nám jeho meno a pošlite do redakcie. Medzi autormi správnych odpovedí vyžerebujeme knihy.

*
Na snímke v Živote č. 10/78 sme uverejnili známu československú speváčku Milušku Voborníkovú. Knihu vyžerebovali: Józef Janeczek z Nižných Lapšov, Mária Dluhá z Novej Belej a Eva Somová z Lodže.

Fragment Posledného súdu. Atletická postava je príkladom neuveriteľnej virtuozity a techniky v zaobchádzani s ľudským tvarom.

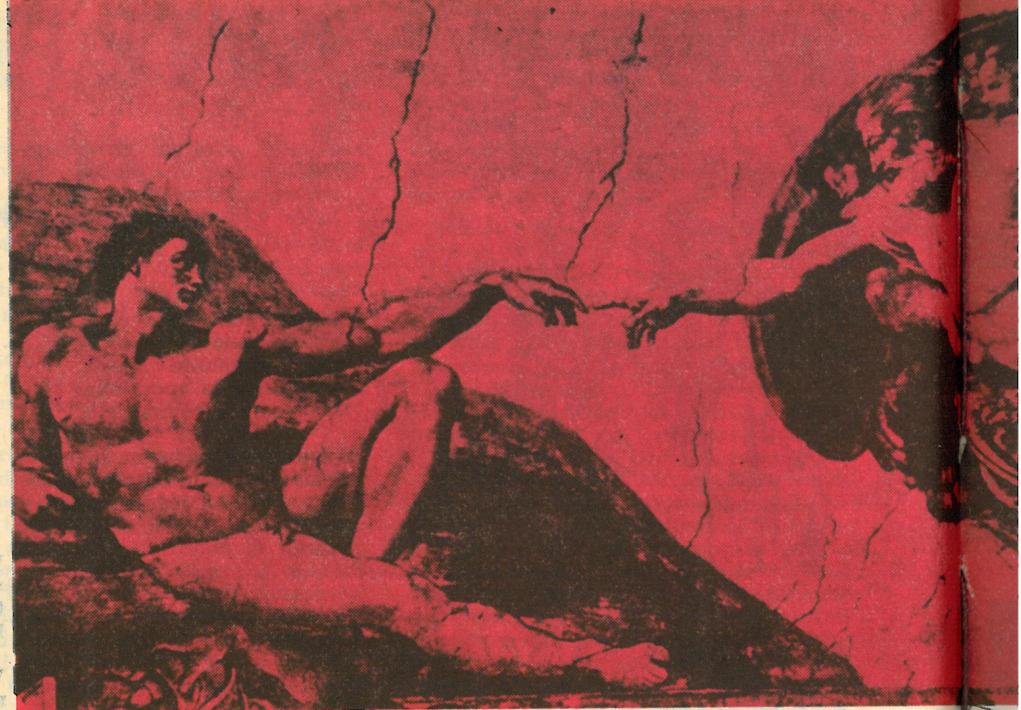

stáva sa aj takto...

PIKNIK V HOTELI TYLL. G. Wagner, hitlerovský zločinec, zástupeca veliteľa koncentračných táborov v Sobibore a Treblinku, bol náhodou odhalený v Brazílii. On a skupina jeho kamarátov si usporiadali banket v hoteli vedenom bývalým nacistom, pri priležitosti Hitlerových narodenín. Polícia navštívila hotel a našla nehitlerovské propaganisticke materiály. V tlači uverejnil snímku, na ktorej jeden z býv. väzňov poznal Wagnera. Na našej snímke býv. väzeň táboru Szmajzer počas konfrontácie so zločincom. Medzinárodný výbor býv. osvienčimských väzňov

požiadal, aby Wagnera vydali polským orgánom, keďže v Polsku spáchal svoje zločiny.

Stvorenie Adama. Je to snaď portrét dvoch umelcov: Leonarda da Vinciho ako tvoriteľa

IMAGINA

Klenba Sixtinského zádoby zo stvorenia sveta predkov, ako

Sixtinská kaplnka je jedným z najväčších uměleckých diel, aké pozná ľudstvo — predovšetkým jej maliarska výzoba. Dal ju postaviť vo Vatikáne v rokoch 1471—1481 pápež Sixtus IV. Má dĺžku 40,5 a šírku 13,2 m. Krásu kaplnky spočíva predovšetkým v jednoduchosti jej proporcii — má tvár dvojitej kocky — a v maliarskej dekorácii.

Najstaršie fresky na bočných stenach — dejiny Mojžiša a Krista, malovali významní renesanční maliari Sandro Botticelli, Domenico Ghirlandaio, Pietro Perugino, Luca Signorelli, Pinturicchio a iní.

Pápež Július II. — Giuliano della Rovere, velký znalec a milovník umenia, objednal výzdobu Sixtinskéj kaplnky u Michelangela Buonarrotiho (1475—1564). Ktorý v rokoch 1508—1512 vymaloval na

klenbe v architektonických ránoch epizády zo stvorenia sveta, na bočných stenach 12 postáv prorokov a sibyl, nad oblozkmi skupiny predkov Krista, v rohoch klenby štyri scény: Dávid a Goliáš, Medený had, Judita a Holofernes a Hamanova smrť.

Michelangelo všetky svoje fresky maloval vlastnoručne, čo bola obrovská práca. Celé dni trávil umelec na dômyselné skonštruovanom lešení. Svojim postavám dal s ničim neporovnatelnú silu. Atletické postavy Boha otca, anjelov, Adama a Ewy odohrávajú dejiny Genesis v prázdnom svete, vytváranom z ničoty. Tento cyklus sa opiera — v estetickom a ideo-vom zmysle — na zobrazených pod ním postavách prorokov a sibyl, akoby v koncepcii klenby umelec chcel spojiť tradície kresťanského a starovekého sveta.

V každom prípade Michelangelo spojil antické formy zrejmej, rozvinutej krásy s biblickou tému stvorenia sveta. Postavy obnažených mládencov boli na vtedajšiu dobu čímsi celkom neobvyklým. Po prvýkrát nahý, pohanský antický svet vtrhol s takou silou do kresťanského chrámu, aby svojou krásou a expresiou slúžil jeho ideológií.

V rokoch 1536—1541 Michelangelo na objednávku ďalšieho pápeža — Pavla III. — vyzdobil v Sixtinskéj kaplnke ďelnú stenu za oltárom. Jeho nádherný Posledný súd nahradil Peruginovu maľbu Nebevzatie Panny Márie, ktorému kaplnku zasvätili. Posledný súd ihneď vtiahne diváka do nadzmyslového sveta; veľký umelec dosiahol tento účinok sťasti aj tým, že kompozíciu prispôsobil dlhým horizontálnym liniam architektúry kaplnky.

„Tak isto, ako v iných monumentálnych dielach tohto veľkána talianskej renesancie, aj v Poslednom súde je hlavným námetom nahé ľudské telo a jeho hlboký citový poryv bez milosti zachvacuje každú časť nástennej malby — píše vo svojej knihe Renesancia Andrew Martindale. Keď dielo prvý raz odkryli, hodnotili ho dosť rozpačito; akiste si najčastejšie kládli otázku, či je vhodné, aby takto nahých tiel bolo v pápežovej súkromnej kaplnke. Kolízia veľkých uměleckých diel s prudérionom nastoluje problém, ktorý sa dodnes nevyriešil. Je zaujímavé, že boj medzi Michelangelovými prívržencami, ktorí odobrovali jeho postavy velkolepostou koncepcie a odpornici, ktorí vo vire nahých tiel oboch pohlaví videli len niečo nemravné, trval dlhé roky. Pravda, — pokračuje A. Martindale — cenzori vtedy vyhrali a časti fresky, ktoré ich urážali, museli sa zahaliť drapériami.“

Posledný súd v Sixtinskéj kaplnke je neuveriteľná virtuózna maľba s bezbrehou technikou v zaobchádzaní s ľudským tvarom a fiziognomiou ľudského. Technické majstrovstvo sa tu však vložilo do služieb obsahu a dielo je naplnené hlbo-

svojho času talianska tlač uverejnila správu o únosu mladej slečny z dobrej a na dôvode milionárskej rodiny, 19-ročnej Giovannye Amatové, dcéry talianskeho „kráľa kín“. Slečnu, veľmi starostlivo vychovanú a rodíčmi rozmarznanú uniesli na ceste do školy. Gangstri žiadali výkupné vo výške milión dolárov.

O niekoľko týždňov neskôr došlo k únosu Alda Mora a v tomto tragicom období sa o slečne Amatové písalo menej. Ostatne, všetko skončilo dobre: gangstri, len čo je pravda, držali slečnu dlhšiu dobu na neznámom mieste nedaleko Ríma, ale keď dostali výkupné od otecka, pustili ju. Giovanna sa celá a zdravá vrátila domov.

Ale únos mal ďalšie, neočakávané a veľmi romantické následky, o ktorých dnes klebetí celý Rím. Uvážnené dievča strážil stále ten istý gangster, 34-ročný Daniel Nieto. Prinášal jej jedlo, potom začal s ním rozprávať, ponúkal sladkosti,

kým citom a náboženským presvedčením.

O freskach v Sixtinskej kaplnke a Michelangelovi, ktorí ich namaľoval, v priebehu storočia napsalo nesmierne množstvo. Mnohí sa dohadovali, koho umenie zobrazil vo svojich postavách. V jeho súčasnosti sú významné jeho životopis a „Kolkých vás toto moje umenie oklame!“ — mal vraj zvolat Michelangelo, keď už ako starý človek prišiel pozrieť Sixtinskú kaplnku.

Valetntin Golovin v UNESCO-Kurzcu píše, že talianski renesanční umelci často na svojich plátnach malovali sami sa. Ale v prípade fresiek na klenbe, mali dvoch, na ktorých je boh, ako sú Štartus a Mesiac a Adama, nemôže byť reči, aby to bol Michelangelo. Zo všetkých významných osobností 16. storočia Stvoriteľovi sa najviac podobá Leonardo da Vinci. V Turíne sa nachádza známy autoportrét Leonarda a prednedávno dokázali, že sam seba namaloval v římskej večeri ako apoštola Bartolomea. Stačí teda porovnať všetky tri malby, sme sa presvedčili, že je to tá istá osoba.

Prečo by Michelangelo maloval Leonardo, keď podľa mnohých životopisov oboch umelcov, boli nepriatelia? Ale je to skutočne pravda?

Vieme, — píše V. Golovin — že Michelangelo vždy pôsobil ľudia s nápadom, vynálezci a tvorivé osobnosti. Je to možné, aby Leonardo nezapôsial na Michelangela? Obaja sa narodili, rastli a ziskali si slávu a uznanie v Florencii. Keď porovnáme ich tvorbu zrejmé, že Leonardo mal vplyv na Michelangela. V rokoch 1504—1505 obaja žili v rodnej Florencii. Michelangelo mal v sále mestskej radnice Bitku pri Cascine a Leonardo pracoval nad Bitkou pri Anghiari. Je známe, že Leonardo kladal vojnú za „barbarské šílenstvo“, keď tvoril svoju fresku, snažil sa pre vystihnutie hrôzy vojny. Je celkom pravdepodobné, že v takom stave ho uviazol Michelangelo a neskôr, keď mal Stvoriteľa v Sixtinskéj kaplnke si

hladkal po hlave, keď bola smutná slečna sa zamilovala do gangstra! Žiaľ sa jej, že je ovela zaujímavejší, ako v ci jej známi, dobré vychovaní chlapci jej spoločnosti. Aj gangster, hoci bol naty a mal deti, sa tak tiež zamiloval do slečny. Keď sa vrátila domov, začala ohľadu na vlastnú bezpečnosť, písali listy, posielala kvety a konečne ju fonicke požiadala o schôdzku v kavárni. Giovanna velmi rada súhlasila. Policie, ktorá stále sledovala dom a telefón Amatovcov, bola však rýchlejšia; prišla do kaviarne na Via Veneto skôr ako ona a po krátkom boji zatkla gangstiera. Keď minula niekoľko minút, neskôr prišla na strechu Giovanna. „Čo s ním robíte?“ skrikla na policajtov a začala ich hľadať. Nieto išiel za mreže, slečna pôjde do súdu za urážku polície a Giovanniničia sú nešťastní: ako sa ich dobrá dcéra mohla zamilovať do gangstra?

krása

SIXTINSKEJ kaplnky

Stvoriteľa a samého Michelangela ako Adama?

skej kaplnky. V architektonických rámoch epi- enia sveta, nad obložmi skupiny Kristových iu 12 postáv prorokov a sibyl.

pomenul výraz tváre Leonarda. Michelangelo nemohol maľovať podľa modelu, lebo v tom čase Leonardo žil v Miláne, ale podľa jeho životopiscov, mal tak dokonalú pamäť, že bez námahy mohol reprodukovať nielen ľudské tváre, ale dokonca aj obrazy, ktoré videl iba raz.

Prečo sa teda píše o nepriateľstve medzi umelcami?

Vysvetlenie je pravdepodobne takéto. Zachovalo sa málo údajov o inkvizícii v Taliansku. Ale v 15. a 16. storočí existovala: v roku 1500 bola zriadená na Sicílii, v roku 1504 v Neapole. Od roku 1471 inkvizitori zaviedli v Taliansku cenzúru, otvárali listy, podporovali donášanie, domnele čarodejnice a kacírov sa mučilo a upalovalo.

Leonardo bol veľký materialista a mysliteľ. Celý život ho inkvizícia podzriewala. Keby sa bol niekto dovtípil, že bol Stvoriteľ v Sixtinskej kaplnke má tvár Leonarda da Vinciho, celkom iste by bol autor fresiek odsúdený a jeho dielo by zničili. „Žijem v neustálej práci a vo velkom podozrení“, napísal Michelangelo svojim pribuzným keď maloval Sixtinskú kaplnku. A neskôr, v roku 1516 opäť opakuje: „Žijem vo veľkých mukách a vo veľkom strachu.“

Ale hoci sa aj veľmi bál, na klenbe kaplnky zobrazil aj vzáhy medzi Leonardom a sebou. Totiž Adam, ktorého na druhej freske Stvoriteľ tvorí, nie je nikdo iný ako sám Michelangelo. Keď porovnáme jednu Michelangelovu skicu s postavou Adama je zrejmé, že musel pracovať so zrkadlom.

Zobrazením kacíra Leonarda ako Stvoriteľa by sa Michelangelo dopustil veľkého kacírstva. Vedľ stvorenie Adama špecifickým spôsobom vyjadruje silné duševné vzáhy medzi učiteľom a žiakom, vplyv Leonarda na Michelangela v prvom období jeho života. Z Leonardovej ikry sa rozhorel plameň. Podľa V. Golovina na klenbe Sixtinskéj kaplnky sú teda namaľovaní dva umelci považovaní za kacírov. Možno aj to je jedno z tajomstiev veľkého umeleckého diela.

CLAUDIA CARDINALEOVÁ vložila značnú časť svojho kapitálu do zaria-

denia a otvorenia salónu krásy... iba pre mušov. Herečka je presvedčená, že urobila výborný obchod. Považuje tož mužov za mimoriadne marnivých.

PETER FALK bude naďalej poručíkom Columbo! Dlhšiu dobu herec tvrdil, že sa mu už táto úloha zunovala. Teraz však, po dlhšom uvažovaní, podpísal zmluvu na ďalšie filmy tohto seriálu, populárneho na celom svete.

POČAS jedného filmového festivalu v Stockholme, recenzenti mimoriadne chválili za stručnosť istý zahraničný film. Na druhý deň vysvetlo, že táto stručnosť bola výsledkom omylu operátora, ktorý púštial film. Totiž založil do premietacieho prístroja o jeden kočič menej. Filmu to iba prosperoval.

Z ASTROLÓGOVEJ

KRONIKY

KOZOROŽEC

Osoby narodené v znamení Kozorožca, to znamená od 22. decembra do 20. januára, môžu očakávať zlepšenie zdravia a to najmä staršie osoby. Mladí majú zasa možnosť dostať nové a výhodné zamestnanie. V rodine treba počítať so užrušením predovšetkým pri zásnubách alebo sobáši.

Aj koniec jari a leto budú pre Kozorožcov mimoriadne priaznivé, mnohí naj-

dú to, po čom už dávno túžili. Radosť, spokojnosť a šťastie v tomto čase môžu očakávať predovšetkým ti, ktorí sa narodili v januári. Týka sa to tak rodinných záležitostí, ako aj práce. Mnohí môžu očakávať odmenu. Leto bude pre Kozorožcov veľmi vhodným obdobím na cestovanie a návštevy blízkych a ďalších príbuzných. Pre niektorých cesta, ktorú v letz podniknú, bude mať životný význam.

Jeseň roku 1979 bude pre Kozorožcov obdobím, kedy si musia dať mimoriadny pozor na zdravie. Najmä chrípky môžu mať zle následky, ak si Kozorožci nedajú pozor a dôkladne ich nevyliečia. Musia sa preto obliekať vhodne a najmä dievčatá a ženy by si mali všimnať viac zdravie ako eleganciu.

Koniec roka priniesie mnohé spoločenské podujatia, na ktorich mladí môžu stretnúť budúceho partnera, zasa staršie osoby dostanú koncom roka zásilky, ktoré im spôsobia mimoriadnu radosť.

Tradičná spoločná snímka účastníkov porady

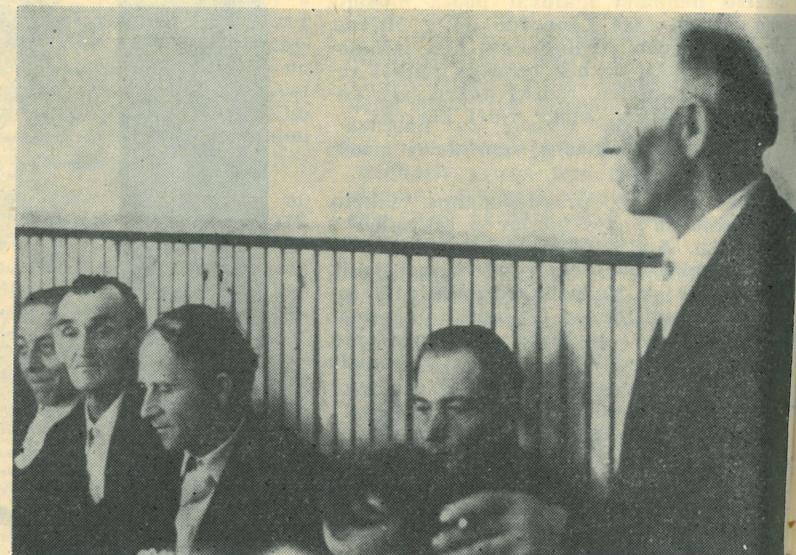
Ján Kovalík, predseda KOV na Orave, jeden z našich najaktívnejších dopisovateľov hovoril o tom, ako redakcia pomáha svojim čitateľom v rôznych organizačných a iných záležitostach.

VO
VEĽKEJ
LIPNICI

JUBILEJNÁ PORADA

Jubileum Života, už dvadsaťročné, bolo mimoriadou príležitosťou pre krajanov, aby zhodnotili doterajšiu tvorivú činnosť časopisu. Počuli sme vela milých slov a gratulácií, ako aj želaní do budúcnosti. Na snímke: kr. Andrej Šoltýs z Vyšných Lapšov hovorí o Živote.

Veľa teplých slov o Živote sme počuli od Antona Špyrku — predsedu MS z Veľkej Lipnice — Privarovky.

čitatelia
redakcia
redakcia
čitatelia

FALŠTÍN

Dňa 10. septembra 1978 sa konala schôdza Miestnej skupiny KSČS vo Falštíne, ktoré sa zúčastnil predseda Kultúrno-organizačného výboru Spoločnosti na Spiši kr. František Kurnát.

Schôdzku zahájil predseda MS kr. Jozef Nálepka, ktorý privítal všetkých krajanov a krajanok a predložil zprávu o činnosti klubovne. Naposledy Ústredný výbor Spoločnosti kúpil pre klubovnu vo Falštíne stoly a stoličky, televízor a harmoniku. Krajania z Falštína majú už teda klubovnu dobre vybavenú.

Avšak v diskusii sa upozorňovalo na niekoľko otázok, ktoré v súvislosti s klubovňou sa musí vyriešiť. Predseda MS kr. Ján Nálepka a kr. Andrej Horničák hovorili, že dôležitou otázkou je vykurovanie klubovne, čo znamená, že sa treba postarať o kachle a o miesto na skladovanie kúpeného uhlia. Musí sa tiež vyriešiť otázka pla-

tenia nájomného za klubovňu, ktorá sa nachádza v hasičskom dome.

Krajan Jozef Čajka podakoval Ústrednému výboru Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov za vybavenie klubovne a vyjadril nádej, že mládež, ktorá ju navštěvuje, bude si vážiť spoločný majetok a patrie s ním zaobchádzať.

Diskutéri sa dožadovali, aby klubovna bola denne otvorená v stanovených hodinách.

Na záver schôdze prehovoril predseda KOV KSČS na Spiši kr. František Kurnát, ktorý zaujal postoj k niektorým diskutovaným otázkam.

FRANTIŠEK KURNÁT

ZELOV

Dne 29. září se konalo zasedání Městské a obecní rady v Zelově, které zahájil její předseda, první tajemník MV a OV PSDS s. Józef Tosik. Uvitl zástupec VV PSDS a VNR v Piotrkowě Trybunalském v čele s vojevodou Leszkem Wysłockým. Zasedání se zúčastnil také poslanec Bronisław Cieśniewski. Na zasedání byl náčelník Stanisław Baranowskemu udělen Kavalírský kříž Rádu obrození Polska. Dalším občanům pak tři vyznamenání. Za zásluhy o zemědělství a tři odznaky Jednotné národní fronty. Náč. St. Baranowskemu a dalším vyznamenáním blahopřejeme. Red.

Předseda NR přednesl zprávu o průběhu žní a o přípravách na podzimní práce a na zimu. Za letošní náročnou práci o žnich poděkoval zemědělcům náčelník města.

Na závěr zasedání piotrkowský vojevoda zhodnotil práci místního aktivity, zdůraznil, že Zelov je mezi těmi obcemi, které nejlépe ve vojevodství plní uložené úkoly a povinnosti a srdečnými slovy poděkoval za všeckou společenskou práci obyvatelům města a přidružených obcí.

Schůze dozorců rady Obecního družstva Samopomoc Chlopska se konala dne 4. října t.r. Řídil ji předseda rady Marian Szymorek.

Zprávu o splnění hospodářských a finančních úkolů za osm měsíců letošního roku s přihlédnutím k druhému pololetí předložil předseda družstva Stanisław Chojnacki.

Zprávu revizní komise na základě analýzy finanční zprávy a bilance prvního pololetí běžného roku přenesl předseda komise Kazimierz Gązik. Uvedl, že za osm měsíců t.r. družstevníci vypracovali zisk 5, 625 000 zł (plán 4, 600 000).

Po delší a zevrubné diskusi byla zpráva jednohlasně přijata, jak rovněž hodnocení práce výboru Družstva v prvním čtvrtletí 1978.

Také zpráva o realizaci návrhů z členských schůzí a usnesení dohlížecí rady byla jednohlasně schálena.

Zemědělské otázky zevrubně probral ve svém referátu místopředseda pro otázky zemědělství s. Grzesiak. Z diskusních příspěvků nejvýznamnější byl předseda MV SSPM o pomoci mládeži při žnich.

Na závěr předseda Chojnacki oznámil, že obchodní dům v ul. Waryńského bude otevřen veřejnosti 14. listopadu letošního roku.

WACŁAW LUŚCIŃSKI

MIKULÁŠSKÉ ZVYKY NA SPIŠI

6. decembra, ako všetci vieme, je Mikuláš. S týmto dnom sú spojené mnôhé zvyky a obyčeje.

Na Mikuláša čakajú všetci — starší, mladí a najmladší, čakajú na veľký balík plný sladkostí.

Ako rozprávajú naši starí rodičia, aj oni dostávali na Mikuláša dárčeky od svojich rodičov. Dostávali ich len najmladšie deti, pričom neboľo v nich toľko sladkostí ako dnes. Ale Mikuláš roznášal dárčeky aj starším, pre žart. Pripravovali ich mladenci svojím milým a naopak. V balíku bola najčastejšie jedna palica, pár zemiakov, jedna burgyňa a niekoľko tzv. „sulek“, čiže krmivá pre husi. Takýto dárček od Mikuláša nikto nechcel dostať, lebo bol potom vystavený na posmech.

Z roka na rok bol Mikuláš bohatší. Už za mojej pamäti Mikuláš roznášal dárčeky v predvečer. Dievčatá zo 7. a 8. triedy základnej školy sa preobliekali — jedno dievča vždy za Mikuláša, štyri za anjelov a jeden chlapca za čerta. Čert mal korbáč a drevéne vidly, zasa anjeli mali plné koše dárčekov. Mikuláš chodil len tam, kde ho pozvali a hovoril: Ja som sv. Mikuláš, chodom od dediny do dediny a roznášam dárčeky. Dobrým deňom koláče a zlým korbáče.

Tento starý a veľmi pekný zvyk sa zachoval podnes. 6. decembra každý napäťovo uvažuje — čo mi len tento rok donesie Mikuláš?

A.K.

V mene Matice slovenskej spravca MS súdr. Štefan Krivuš a vedúca Oddelenia pre zahraničných Slovákov súdr. Anna Ištvančinová odovzda li šéfredaktoriu Adamovi Chalupcovi dar pre redakciu — krásny obraz Bratislavu.

Na našej porade hovoril tajomník Gminného výboru PZRS s. Józef Stanek a náčelník Gminy Jablonka Bolesław Bogacz, ktorí zdôraznili veľkú úlohu, akú plní Život v propagovaní rôznych miestnych iniciatív, v zobrazovaní veľkých spoločensko-ekonomických premen na Spiši a Orave. Náčelník Gminy Bolesław Bogacz pri prejave.

AKTÍVU KSČaS a ŽIVOTA

O organizačných otázkach hovoril tajomník Spoločnosti kr. Augustín Andrašák.

Sálu klubu GS o Veľkej Lipnici zaplnil do posledného miesta krajský aktív KSČaS, dopisova telia a spolupracovníci Života.

SÚTAŽNÝ PRÍSPEVKOV

AKO VOLAKEDY BÝVALO

Bol rok 1914, mal som osem rokov a matku tak chudobnú, že na svojom gázdovstve mala len osem sliepok. Tie sliepky museli byť od začiatku jari až po koniec žatvy zatvorené, keďže ich nemal kto dozerat, aby nevošli na susedovú lúku. Keď mala chvíliku volného času, tak ich vypustila, ale musela ich pásť tak ako kravy, aby na susedove pole nevošli. Za prvé preto, že to považovala za hriech a za druhé, keď sliepka usla k susedovi, ten dal odhadnutú škodu, ktorú urobila hrabáním, a hoci škoda bola nepatrňá, sused narobil taký krik, ako keby vyhorel.

Moja matka ma dala slúžiť k bohatému rolníkovi Gregorovi Gembalovi, ktorý obchodoval solou a jeho žena cukríkmi. Pásol som im osem kusov dobytka od polovice apríla až do 1. novembra, bosý, v jedných plátených nohaviciach a v košeli. Pásavalo sa od východu slnka až do zotmenia. Nebudem tu presne popisovať, ako mi mrzli nohy na jar a na jeseň, najmä ráno. Horšie bolo, že ma celé leto nikto neostrihal a ani neumýval, len tolko, čo ma dažde oplachovali a vetry šlahali. Spával som v mastali. Na jeseň, keď dozreval bôb, neboli som už tak hladný.

Bôb sa oberala v noci a viazalo do malých viazaničiek. Spolu s gázdom a gázdinou som aj ja musel bôb oberať. Keďže celé dni som bol zmrznutý a mokrý, počas tejto nočnej práce som oslabol a driemal. Často som vtedy počul od gázdinej: — Co driemeš? Na čo ta máme? Aby si len spal?

Ale gázda mal lepšie srdce. — Janko, — povedal mi — pomodli sa a chod' späť do maštale.

V miestnosti, kde sa modlievali, boli obrazy svätých, tam som chodil aj ja aby svätí videli, že sa modli aj gázdov pastier. Tak som si klakol k truhle, v ktorej gázda mával soľ, ale či som sa modlil, to si už nepamätam. Zaspal som poklačačky a skoro ráno som počul, ako gázdina na mnú vrčí: — Co tu robíš? Chod' vykydať hnoj z maštale!

Predstavte si, osemročný chlapec, musel každý deň dať do poriadku maštaľ, v ktorej bolo osem kusov dobytka a koní. Ale vtedy som nemohol vstať, nohy ma totiž velmi boleli. A tak som len kričal, aby zavolali moju mamu — myslím som, že už umieram. Mama prišla, vzala ma na plecia a zanesla domov. Keďže nemala peniaze na lekára, začala ma sama liečiť. Vzala do hrnčeka kapustnicu a tou mi natierala nohy. Po nejakom čase bolest pomaly prestala a pomocou palice som začal chodiť.

Na tomto mieste chcem poznamenať, že môj prípad nebol výnimkou. Tých chlapcov a dievčat bolo veľa, ktorí mali podobný osud a pracovali u dečinských boháčov. Ak ešte daktó r nich žije a prečíta v Živote moje rozprávanie, budem rád, keď sa ozve.

A teraz o niečom inom. Naši Oravania boli volakedy nesmierne šporovliví. Chodili boso, lebo nechceli, drať krpeč. Keď išli napríklad do kostola, krpeč s onucami niesli v rukách alebo na pleci. Dokonca dievčatá a chlapci tancovali na závabách boso.

Počas žatvy, keď sa z polí zvážalo ovoce alebo jačmeň, nesmelo z voza spadnúť ani stebielko, tak šikovne bolo obilie poviazané. Keď sa však stalo, že nejaký ten klášok spadol, ten kto prvý išiel za vozom ihneď ho zdvihol. Čo sa týka oblečenia, tak klobúk, súkenné nohavice alebo kabát, ktorý vtedy menovali „cuská“, sa dedili až z starého otca na vnuka.

Ale šetrilo sa za mojej mladosti

všetko. Vtedy už boli sice petrolejové lampy, ale aj petrolej sa šetrilo. Napríklad keď sa v dlhé vety v zime priadlo, svietilo sa tzv. „šlajsa“. Boli to tenké kúsky smrekového dreva široké asi 2 cm, pol cm hrubé a dlhé asi 70 cm. Pri takomto svetle si večer posedeli a porozprávali. Muži rozprávali o furmankách, o pltníkoch, ako vozia drevo po Váhu až do Komárna alebo do Pešti a o zbojníkoch. Ženy rozprávali o bosorkách. Presne vedeli, kolko je bosorek v dedine, ale dnes sa musíme priznať, že ma to tak velmi nezaujímal. Skôr som počúval, keď chlapci rozprávali o tom, ako kedyž Hornozubričania chodili do Jablonky.

V tých časoch nebolo poriadnych cest. Preto, kto chcel ísi do Jablonky, musel 19-krát prejsť cez Čierny potok. Teraz pochopite, prečo sa volakedy chodievalo boso. Keď totiž Horňa — alebo Dolnozubričan sa musel 19-krát vyzúvať, kým prišiel do Jablonky, radšej šiel boso, lebo v krpečoch vojd do vody mu ami na um neprišlo.

Pri tejto ceste bol aj pomník. Nebola to socha, ale kopa väčších a menších kameňov, čo vtedajší rolníci nazbierali na svojich poliach a lúkach a potom ich na jedno miesto vyvážali. Táto hrba kameňov sa volala „kempa“ a neskôr ju nazvali „smrtnou kempou“ a to preto, že vtedy bol takýto zvyk.

Keď v Dolnej Zubrici niekto umrel, rakvu pre zomrelého robili v jeho dome. Do rakvy, podla vtedajšieho zvyku, nastlali triesky, ktoré majstria nahoblovali, keď rakvu robili. Triedky, ktoré ostali, pozametali novou metlou na kôpku. Z tejto kôpky vzali za hrst triesok a zanesli na „kempu“, priložili kameňmi, aby ich viac neporoznášal. To všetko na znak, že v dedine niekto umrel. Každý, kto išiel touto cestou vedel, že niekto umrel a pomordil sa za neho. Ostatné triesky

a pozostatky dreva z truhly odnášali kúsok od domu, zapálili a pri tomto ohni sa schádzali susedia a nahlas sa modlili za zomrelého. Žiadne pozostatky z truhly nemohli zostať z domu, lebo sa verilo, že duch zomrelého by strašil nielen domáčich, ale aj susedov. Do truhly dávali zomrelému — keď to bol muž a fajčiar — fajku, miešok s tabakom, kremén a očielku, šatôčku a palicu, s ktorou chodil, keď ešte žil.

U nás, v Dolnej Zubrici máme ešte starý cintorín, na ktorom je zvonica. Dolnozubričania si túto zvonicu a zvon veľmi vážia a stále ju opravujú. Na zvone vyzvánia Johana Kozáková pri rôznych príležitostach o. i. v deň aj v noci, keď sa k nášmu chotáru blížia mračna a hrozí krupobitie. Vtedy Johana vstáva aj v noci, neboji sa ničoho, ani bleskov, ani hromov, a vyzváva. Ale tento rok sa krupobitie zvona nezlaklo a na polovicu dolnozubričného chotára vymlátilo obilie a ďalšiu úrodu zničilo. Niektorí starší ludia obviňujú chudera Johanu, že začala neskoro zvoniť a preto krupobitie spadol práve na nás chotára. Možno Johana nie je na vine, veda krupobitie prišlo o 1. hod, po polnoci, možno zaspala a preto sa oneskorila?

Starý cintorín, na ktorom je zvonica, nazývali naši starí rodičia „morový“, keďže tam volakedy pochovávali ľudí, ktorí zomreli na túto strašnú chorobu.

Okrem starého cintorína máme ešte v Dolnej Zubrici pamiatky na dávne časy. Je u nás trojčinný stlp a starý mlyn opradený rôznymi povesťami, ktorý je v pôvodnom stave, ale sa v ľom už nemolie. Tento mlyn vybudovalo oravské pánstvo pravdepodobne pred 200 rokmi. Iných pamiatok, ako staré domy a iné stavby, je stále menej a škoda. Ved' by sa mohli využiť na rôzne kultúrne účely.

JÁN KOVALÍK

JEDNOTNÉ ROL'NÍCKE DRUŽSTVÁ

Nepíše sa o nich veľa, ani príliš často nehovorí, aj to skôr v zainteresovaných kruhoch, a zatiaľ jednotné rolnícke družstvá sa rozvíjajú, rozrastajú a upevňujú ako dôležitá zložka socialistického sektora polnohospodárstva. Novembrový VII. zjazd delegátov JRD nám ozrejmil tieto pravdy. Máme v Poľsku skoro dva tisíce jednotných rolníckych družstiev. Hospodária na 600 000 ha; majú 110 000 členov a 75 000 rodin. 25 percent členov tvoria mladí ľudia, ktorí neprekročili 28 rokov. K týmto základným údajom treba nevyhnutne dodať, že od začiatku roku 1975 do júna roku 1978 vzniklo 966 nových rolníckych družstiev, pribudlo okolo 68 000 nových členov a počet družstevných rodín sa zvýšil o viac ako 40 000. Prejavil sa tiež kladný jav dobrovoľného zlúčovania sa susediacich družstiev do silnejších ekonomickej celkov (v rokoch 1975-1977 sa spojilo 150 družstiev).

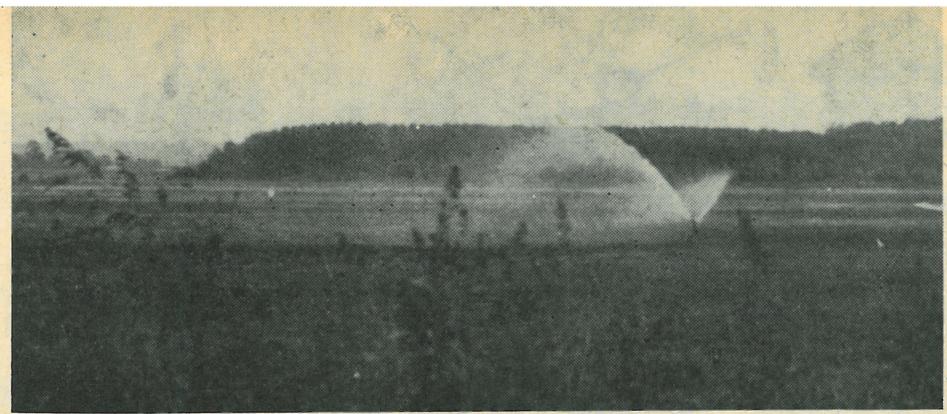
Tieto údaje svedčia o tom, že mnohí rolníci, najmä mladí sa presvedčajú o výhodách, aké im zaisťujú jednotné rolnícke družstvá. Moderné pracovné podmienky, rýchlejšie dosiahnutie vyššieho životného štandardu, normovaná pracovná doba a život podobný mestským podmienkam — to sú hlavné impulzy pre vstupovanie do JRD.

Jednotné rolnícke družstvá sa môžu pochváliť stále lepšími ekonomickými

výsledkami. V podmienkach, kedy sa prejavujú ešte mnohé problémy, tieto výsledky sú dobre a z roka na rok — čo je dôležité — stále lepšie. Prieberné výnosy v rokoch 1974-77 dosahovali: obilia — 30,2 q z ha, zemakov — 176,5 q z ha, repky — 22,3 q z ha. Tak isto v rokoch 1974-1977 sa zvýšil počet dobytka v JRD z 217 000 na 311 000 kusov (rast o 43%), počet ošípaných z 231 000 na 626 000 kusov (vyše 170%). Počet oviec sa zvýšil viac ako trojnásobne z 50 000 na 205 000 kusov. Vyše 90% hydinárskej produkcie sa realizuje na moderných farmách. Produkcia hydyny sa v JRD zvýšila 2,5-násobne a v súčasnosti tvorí vyše 30 percent celostánej produkcie. Značné úspechy majú družstvá aj v spracovaní ovocia a v rôznych polnohospodárskych službách, najmä pre súkromne hospodáriacich rolníkov, ktorí s nimi kooperujú.

Tieto úspechy družstiev sú o.i. výsledkom vysokých investičných nákladov, stále zväčšovaných dodávok strojov a polnohospodárskeho náradia. V rokoch 1974-1977 celkové investičné náklady v JRD dosiahli 31 869 miln zlôt. (V roku 1977 na 1 ha ornej pôdy 28 105 zl.). Najviac sa investovalo do hospodárskych a sociálnych stavieb, technického pokroku, najmä do mechanizácie rastlinnej výroby.

Ako žijú družstevníci? Nepochybne dobre a stále lepšie, preto aj rýchle

Tohoročné leto bolo v Poľsku mimoriadne daždivé. Zasa v mnohých oblastiach Slovenska bolo sucho. Vrtošivé počasie stázovalo rolníkom prácu. Na našej snímke: umelé zavlažovanie polí na JRD v Komjaticiach na Slovensku, o ktorom obširnejšie napišeme v januárovom čísle Života.

rastú ich rady. Kvôli praktickej ilustrácii možno uviesť nasledujúce čísla. Príjmy družstiev určené k delbe medzi členov a ich rodiny stúpli v rokoch 1974-77 o 50 percent. V roku 1977 tieto príjmy dosahovali v prepočítaní na jednu rodinu 78 303 zlôt. Na jeden pracovný deň pripadlo 237 zlôt. Hodno poznamenať, že minulý rok z fondu určeného na sociálno-kultúrne a iné účely pripadalo na jednu rodinu 7 610 zlôt. 40% tohto príjmu sa urieva na organizovanie rekreácie, a okolo 25 percent na sociálne dávky a podpory.

V rozhovoroch o jednotlivých rolníckych družstvách často počujeme názor, že sú strafové. Takéto názory velmi krivdia družstevníkov. Existuje totiž iba niekoľko percent družstiev, ktoré z rôznych príčin uzavárajú svoju pôsobnosť so stratami. Tieto ich

horšie finančné výsledky treba uznať za prechodné, keďže vyplývajú z ľahších výrobných podmienok. Drustvo, ktoré pracuje stále so stratami v aktuálnom systéme nemá žiadne vyhliadky na dlhšiu existenciu.

Súkromne hospodáriací rolníci, ktorí gazdujú nedaleko JRD, sú dobrej mienky o družstevnom hospodárení. Využívajú, — ako sme už spomenuli, — mnohé služby družstiev, stále ľasťejšie s nimi kooperujú.

Majetok družstiev rastie z roka na rok. Prírastok pôdy v JRD sa v najbližších rokoch bude zvyšovať skoro o 100 000 ha ročne a dosiahne koncom roku 1980 okolo 850 000 ha. Družstevný pluh teda obhospodári ďalší veľký pôdný areál. V prospech družstevníkov a v prospech celku.

MB

muselo aspoň ochutnať. Pod obrus kládli seno a v každom kúte izby stávali snopy rôzneho obilia.

Ku koncu večere dievčatá a chlapci tahali spod obrusa steblá sena. Keď bolo zelené, predpovedalo skorý sobáš. Zo snopov vyfahovali klasu a počítali zrno. Keď bol párný počet, veštilo to skorú svadbu.

Pod stromček kladime vianočné darčeky. A od Štedrého večera sa začína koledovať s betlehemom, „turonom“ alebo s hviezdou, čo trvá po celé fašiangy.

Avšak skôr, ako sa sadalo k večeri, stolovníci sa delili oblátkou a všetci si navzájom želali: zdravie, štastie, úspechy, aby sa všetkým darilo doma, v práci a na gádzovstve, aby sa všetci spolu stretli na budúci rok. K týmto želaniam sa, naši milí čitatelia pripájame aj my a želáme vám, aby Vianoce boli pre vás pokojné a štastlivé, aby ešte úspešnejší, pokojnejší a radostnejší bol pre vás a vaše rodiny nový rok.

(zozb. Mišo)

DECEMBER

Prežili sme leto, ktoré patrilo k najchladnejším a najdaždivejším v tomto storočí. Niektorí tvrdia, že keď ide o zimu a zrážky, prekonalo všetky rekordy. Dážde nás trápili aj vtedy, keď meteorológovia tvrdili, že pravdepodobnosť zrážok sa rovná nule.

Namiesto „babieho leta“ sme mali chladnú a daždivú jeseň, ktorá neprospievala práci na poliach, na ktorých ešte minulý mesiac sa rolníci pretekali s časom. Z Oravy nám hľásili, že v novembri mlátili a skladovali na tamoxiach dedinkách vlhké obilie; zemiaky sa nevydarili; vo veľmi tažkých podmienkach prebiehalo oneskoré siatie ozimín.

Zároveň treba pokojne zanalýzovať systém vlastného gazdovstva. Pouvažovať o tom, čo treba zmeniť, zlepšiť, všimnúť si chyby, napríklad v kŕmení zvierat, hnojení či ochrane rastlín. Príkladov dobrého hospodárenia možno nájsť veľa, u susedov, na inej dodine či vôbec inde. O týchto príkladoch sa hovorí na polnohospodárskom školení, v rozhlase, televízii, tlači pre rolníkov. Bolo by dobre, keby našli nasledovníkov.

Keď sme nehnobili fosforečnými hnojivami ozimné obilia, môžeme to urobiť v zime. Keď sa začne vegetácia, rastliny potrebujú veľa fosforu. Časť fosforu rozpustená vo vode bude pôsobiť hned. Keď však bude sucho, tento fosfór využijú rastliny pri ďalšom siati. V zime vysievame fosforečné hnojivá na zamrznutú pôdu a na suché rastliny. Pripravíme, že nemalo by sa miešať superfosfát s liadkom väpenno-amónnym (saltzrak), čo je častou chybou. Vápnio, ktoré obsahuje liadok väpenno-amónny, spomaliuje pôsobenie fosforu a zmenšuje jeho využitie rastlinami.

Od novembra do februára možno rozlievať hnojovku na lúky a pastviny bez riedenia. Na jar a v lete hnojime lúky a pastviny hnojovku riedenou vodou v pomere 1:1.

Ako obvykle, keď sa počasie stále mení a vzduch je presýtený vlhkom, ľudia pocitujú viac ako inokedy srdcové a reumatické tažkosti, ako aj ochorenia horných dýchacích ciest. Zlepšenie nastáva obvykle až za dobrého počasia v zime.

Tohoročnú zimu predpovedal mráz a sneh, ktorý sa po prvýkrát objavil v noci z 25. na 26. októbra v južnom Poľsku — od Tatier, cez Babiu horu po Sudety. V tom istom čase bolo úplne iné počasie pri mori. Nad mnohými pobrežnými mestami Koszalin-ského vojvodstva prešla prudká búrka s atmosférickými výbojmi, čo je v tejto oblasti Poľska a v tomto období veľmi zriedkavé. Búrky sprevádzalo krupobitie, zrážky a prudký vietor.

Ludová meteorologická pranostika hovorí, že decembrové počasie má polovicu vody a polovicu ľadu. Viac — menej sa to potvrdilo minulý rok. Potvrdila sa aj ludová pranostika o Barbore (4.12. „na ľade“) a Vianociach „na vode“. Barbora bola totiž mrázivá a ľadová a cez Vianoce všetky stanice Ústavu meteorológie a vodného hospodárstva od Tatier po Baltické

more zaznamenali teplotu nad nulou — od +2 do +7°C. Najteplejšie bolo v Krakove a Wroclavi, najchladnejšie v Lubline a Rzeszowe.

Kroniky ÚMaVH však zaznamenali viacero takýchto prudkých zmien decembrového počasia. Napríklad 5. decembra 1961 zaznamenali v Krakove +18,8°C a vo Varšave +15,4°C, ale 26. decembra bolo — 29,5°C. Pri pomeňme, že štatisticky každé druhé Vianoce sú teplé s daždivé a iba každé šieste mrázivé a so snehom.

Ludové prislovia hovoria aj, že: — Keď v prvom týždni je počasie stále, bude dlho biela zima; — Včasné ľadu, včasné vody a keď slota, pozdne blata; — Čím viac vody v decembri, tým viac slnka o jari; na Vianoce mráz, na Veľkú noc blato; — Na Adama a Evu pekne, zima zanedlho pukne; — Aký si na Štedrý deň, taký si celý rok.

Štedrý večer sa už po stáročia snažia blízki ľudia stráviť pospolu. V zime sviečok, pestro vyzdobeného stromčeka, pri stole, na ktorom sú tradičné jedlá. Vôlakedy muselo byť 7, 9 alebo 11 chodov a z každého sa

Toto obdobie normálne trvá okolo dva týždne. Prasiatka vtedy ľahko mrznú. V nepriaznivých podmienkach, v studených chlevoch prasiatka bledne a strácajú chut k jedlu, sú smutné, ľahko nachladnú a dostanú hnačku. Aby sa tomu zaradilo, treba chliev dôkladne vyložiť smolou, zavesiť nad ním infračervený žiarík, aby sa prasiatka zohrievali a vstreknú im do svalov injekciu Ferrodex. Tento preparát obsahuje ľahkovstrebateľné zlúčeniny železa, účinne predbieha fiziologickej malokrvnosti, zosilňuje prasatá a urýchľuje ich rozvoj. Ak prasiatka sú slabé, injekciu možno opakovať po 10 až 14 dňoch.

Najlepším „systémom“ kŕmenia prasiat je mliečna prasnica. Prasnica musí byť dobre kŕmená kvalitnými mliekotvornými krmivami s vysokým obsahom bielkovín. V prvom týždni, okrem matkinho mlieka, a čistej, často vymienanej vody na pitie, prasiatka nemusia mať žiadne prídatky. V druhom týždni možno im postaviť korýtko s prázneným jačmeňom a potom s miešankou „P“. Týmto spôsobom si prasiatka zvykajú jesť stále kŕmivá a v súvislosti s tým ich možno rýchlejšie odstavíť. Dobré odchované prasiatka vo veku šest týždňov mali by vážiť ok. 15 kg. a možno ich bez obavy o zdravotný stav odstaviť od matky. Skracovanie obdobia kŕmenia prasiat matkiným mliekom umožňuje zváčšiť množstvo vrhov, čo je zasa základnou podmienkou zvyšovania rentability chovu prasnic.

S.D.

Z KALENDÁRA NA – JANUÁR – LEDEN

Zima nie je pre rolníkov obdobím plného odpočinku, ako sa poniekterí domnievajú. Ale je pravdou, že v zime rolníci majú trochu viac volného času. Preto sa vyplatí, aby ho venovali pozdvihovaniu kvalifikácií.

Zároveň treba pokojne zanalýzovať systém vlastného gazdovstva. Pouvažovať o tom, čo treba zmeniť, zlepšiť, všimnúť si chyby, napríklad v kŕmení zvierat, hnojení či ochrane rastlín. Príkladov dobrého hospodárenia možno nájsť veľa, u susedov, na inej dodine či vôbec inde. O týchto príkladoch sa hovorí na polnohospodárskom školení, v rozhlase, televízii, tlači pre rolníkov. Bolo by dobre, keby našli nasledovníkov.

Keď sme nehnobili fosforečnými hnojivami ozimné obilia, môžeme to urobiť v zime. Keď sa začne vegetácia, rastliny potrebujú veľa fosforu. Časť fosforu rozpustená vo vode bude pôsobiť hned. Keď však bude sucho, tento fosfór využijú rastliny pri ďalšom siati. V zime vysievame fosforečné hnojivá na zamrznutú pôdu a na suché rastliny. Pripravíme, že nemalo by sa miešať superfosfát s liadkom väpenno-amónnym (saltzrak), čo je častou chybou. Vápnio, ktoré obsahuje liadok väpenno-amónny, spomaliuje pôsobenie fosforu a zmenšuje jeho využitie rastlinami.

Od novembra do februára možno rozlievať hnojovku na lúky a pastviny bez riedenia. Na jar a v lete hnojime lúky a pastviny hnojovku riedenou vodou v pomere 1:1.

Chlad, vietor a mráz spôsobujú, že pleť drsnie, šúpe sa atď. Preto by sme ju mali proti tomu náležite zabezpečiť. Odvďačí sa nám krásnym výzorom po celý rok.

Tu je niekolko rád na zimu:

— Na umývanie pletí používajme vývar z byliniek, ktoré možno kúpiť v obchodoch s bylinami. Sú prispôsobené pre každý druh pleti a lacné.

— Radime, aby ste na noc natreli dôkladne umytú tvár troškou navlhčujúceho krémumu.

— Ráno, skôr ako vyjdete z domu, natrite tvár troškou výživného krému. Tyčinky na pery mali byť o niečo mastnejšie ako v lete.

— Raz do týždňa odporúčame výživnú pleťovú masku, ktorú si môžete sami pripraviť domáckym spôsobom, keď vymiešate trochu medu s jedným žltkom a niekolkými kvapkami olivového oleja.

Studené počasie pôsobí aj na krk a ruky, o ktoré by sme sa mali starať tak isto, ako o tvár.

— Pre ošetrovanie krku platí to isté, ako pre tvár. Odporúčame, aby ste ruky po umytí natreli dobrým, mastným krémom a samozrejme nosili rukavičky.

Nesmiete zabúdať ani na teplú bielizeň. Tenučká a krátka bielizeň či pančuchy-pavučinky, aké nosíme v zime (ale aj počas chladnej jesene), zanechávajú smutné pamiatky v podobe drsnej pokožky na stehnach a nohách, ktoré môžu zostať ako „husacia kožka“ veľmi dlho.

Pekné dvojdielne šaty pre mladé, štíhle dievčatá, z jersieovej jednofarebnej látky — na našej snímke kávové. Blúzka je voľná, dolu mierne naberaná do pletenej obruby a tak isto aj rukávy. Sukňa je taktiež naberaná s jedným nezaželeným záhybom vpred.

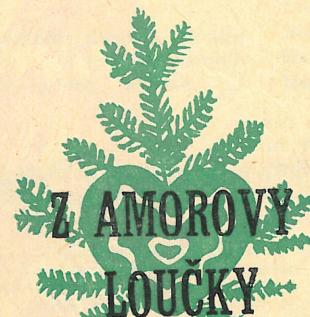

Tieto krásne šatôčky odporúčame mladým, štíhlym dievčatám na spoločenské udalosti. Zlava sú šaty jednofarebné, na našej snímke béžové. Horná časť je upisovaná a všitá do sukne mierne naberanej do malého volániku. Špicatý výstrih je ozdobený malými, vyšivanými, bielymi kvetinkami. Sprava sú tiež jednofarebné, fľaškovo-zelené šaty. Horná časť je celkom voľná a ešte rozšírená veľkými zášivkami na ramená. Stojatý golierik je ozdobený malou viazačkou z tej istej látky. Sukňa je široká, mierne naberaná v pásse, ozdobená dvoma vreckami, ktoré sú napoly zakryté veľmi širokými záhybmi. Viazaný opasok je z tej istej látky ako šaty.

TAKÝ JE ŽIVOT...

14-ROČNÝ KALIFORNČAN Johnny DeMoss Wolfe požiadal súd o povolenie na manželstvo. Chce si vziať sestru jednej z rozvedených manželiek svojho otca. Jeho otec sa žení 19-krát, s dvomi manželkami sa po rozvode opäť ženil. DeMoss — senior povedal o juniorovi: „Sice ani neviem, z ktorého je manželstva, ale je to moja krv — to je isté.“

Na sňatkovú ponuku v parížskom denníku odpovedal o.i. zverolekár dr. Bruni. Zanedlho dostal list, v ktorom dáma neudala priezvisko, ale navrhla stretnutie v kaviarni, pričom poznávacím znamením mala byť červená ruža, ktorú bude držať v ruke. Keď dr. Bruni prišiel do kaviarne a uvidel červenú ružu skoro omdlel. Majiteľkou kvetiny bola totiž... jeho vlastná svokra.

Láska mezi ženou a mužom se nekončí ani dobре, ani špatně: prostě, je konec. (G. Cesbron)

SILUETA TEJTO ZIMY

Módna silueta ženy sa tvarom podobá trojuholníku obrátenému nahor, alebo obdlžníku — pri kabátoch rovných na celej dĺžke.

Nejaké veľké zmeny teda nie sú, ale módnejšie sú kabáty priliehavé ako rozšírené. Jeseň teda skončovala so širšími buď rovnými sukňami a veľmi širokými kabátmi.

Všetko je dolu úzke; šaty, kabáty, nohavice sa zužujú alebo sú prinajmenšom rovné. Presadzuje sa však rozšírené a rovné ramená. Hore do rukávov sa zašívajú výpochávky, alebo sa rukávy naberajú do manžetiek.

Ked píšeme o aktuálnych tendenciach vo svestovej móde neodporúčame, aby ste ich ihneď napodobňovali, ale skôr hľadali a obohacovali vlastný štýl pri voľbe šiat. Voľte si šaty najvhodnejšie, slušivé a po hodlné. Ale predovšetkým také, ktoré vás skrášľujú ako ženu, privádajú vám kúzlo a omladzujú.

Z DOMÁCEHO HRNCA

Starší chlieb či žemľu môžeme zmäkčiť, keď ich vložime do nádoby, ktorú tesne uzavrieme. Nádoba z chlebom alebo iným pečivom ponorieme do inej nádoby naplnenej vriacou vodou. Za niekoľko minút je pečivo opäť čerstvé a mäkké.

Ak chceme mať zemiakové pyré pekne biele, rozmiešame ho s vriacim mliekom. Od studeného mlieka je sive.

Nestálofarebnú bieliznę perie sa vo vode, do ktorej pridáme hrstku soli a lyžicu silnejšieho octu.

POVEDANÉ, PREČÍTANÉ

Výročí svätby je památkou na lásku, dôvodu, priateľstvo, tvrdošnosť a pochopenie; pořadí se rok od roku mění. (The Quarterly)

Večer. Mladí manželé pújdou späť. Žena jíž leží, muž otáli, zapínajú televízor, pak si prohlíží noviny. Žena prohodí s určitým rozčarováním a trpkosťou:

— Viš, maminka mne vždycky večer na dobrú noc priblížila.

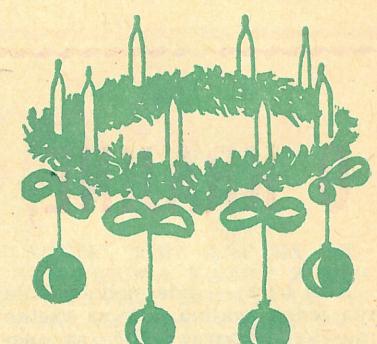
— Zbláznila jsi se? Chceš abych tak pozdě v noci letěl pro tvou matku?

Mark Twain sa zhováral s dámou, o ktorej sa vedelo, že je veľmi zlomyselná. Chcel byť k nej milý a preto povedal:

— O, pani, aká ste krásna!

— Lutujem, že to isté nemôžem povedať o vás.

— Ale, prosím vás, robte to, čo ja, — zasmial sa spisovateľ, — jednoducho klamte.

Túto sezónu sú veľmi módné kárované sukne. Na našom obrázku jednoduchá károvaná sukňa, vpredu zapinaná na bledohnedé gombíky tej istej farby ako tweedová vesta jednoduchého strihu, vyšvaná tmavohnedou nitou. Blúzka je tmavomodrá s tmavohnedým motýlikom.

HUMOR

Jožo prosí starého otca, aby mu kúpil trúbku.

— Oho, narobiť dosť hurahu aj bez trúbky.

— Slubujem ti, starý otec, že budem na nej hrať len vtedy, keď ty budeš spáť.

— Je to pravda, že ste prešli autom človeka?

— Áno prosím, žiaľ, je to pravda.

— A boli ste už trestaný?

— Este ako! Oženil som sa s vdovou po tomto človeku.

Mrzne, jen praští. K celnici vysoko v horách pribíždi vúz:

— Máte něco k očlení? — tázže se celník.

— Ne, nic.

— Alkohol také ne?

— Ne.

— Škoda...

mladým mladším najmladším

Zvedavost'

Pani Zima, haló, haló!
Prečo meškáš? Čo sa stalo?

Mám pred sebou veľa práce.
Potrebujem biele priadze,
aby som na tkáčkom stave
tkala látky ligotavé
a potom z nich šila čiapky
pre deti i staré babky.

Dobre, dobre, lenž... haló!
Na čo máš ten módny salón?

Aby som pre zimnú dobu
vymyslela novú róbu

O KRAJINE,

Kde bolo — kde nebolo, bola
raz jedna krajina, kde sa všetko
muselo rýmovat. Nič sa ne-
mohlo diať, ak sa to nerýmovalo.
Napríklad hrom mohol
udrieť iba do takých vecí ako
dom, strom, teda ktoré sa s hro-
mom rýmovali.

Bola to veľmi smiešna kra-
jina, pretože cesta, aby sa rýmo-
vala, musela byť z cesta, lúky z
múky, rieka z mlieka a tak d'a-
lej.

Každa Heda bola teda kvôli
rýmu bledá, Irena červená, Erna
čierna.

Nik nemusel vstávať ráno, len
ten, čo sa volal Jano. Každý
Stivo hoci bol šikovný, predsa
bol vždy drevo, a každá Alena
a Elena musela byť kvôli rýmu
drevená.

Babky museli kvôli rýmu no-
siť čiapky, pre dedka bola pred-
pisana baretna.

Veľmi čudne to vyzeralo i v
škole. Ceruzky boli len pre Zuzu-
ky, každý Fero dostal pero. Naj-
horšie bolo s Gustom, musel pi-
sať holým prstom. Aničky no-
sili zo školy samé jedničky, Joj-
ky dvojky a trojky, Dorky štvor-
ky a Betky pätky.

Stávali sa i takéto veci:
Milo, Vilo a Julo boli kama-
ráti. Čoskoro sa však Milo a Vi-
lo pohnovali s Julom len pre-
to, že sa s nimi slabо rýmovali.
Pretože Julo sa v blízkom okolí
nerýmoval s nikým, stal sa sa-
motárom.

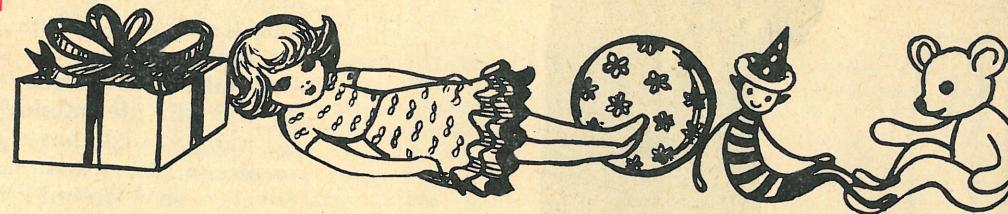
Všetci ľudia hovorili v čis-
tých rýnoch. Povedzme, ak
chcel učiteľ na zemepise vyvol-
ať žiaka, musel povedať.

Chlape,
k mape!

December

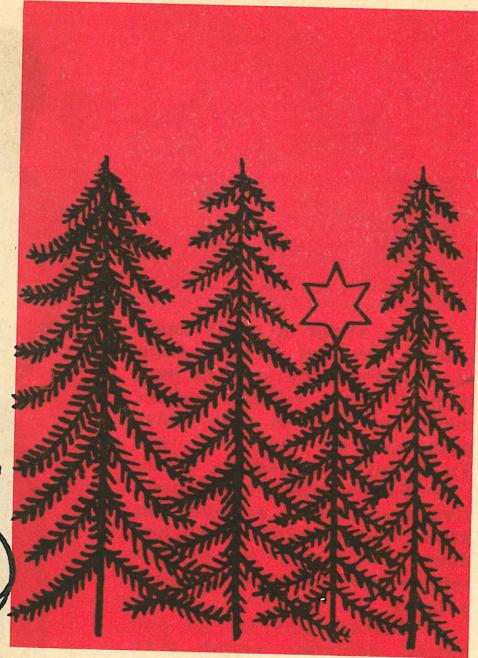
DANIEL HEVIER

December
má tisíc dcér:
vločky-neposedky.
Mal na vreci zopár dier,
ušli cez ne všetky.

Vonku je tak vábne,
hodvábne,
Sniežik nenápadne
napadne.

A my sme to tušili,
kožuch sme si ušili.

V rozprávkovom svete

pre záhrady, pláne polí
i pre strechu tvojej školy.
Tu sú moje darčeky
pod vianočné stromčeky.

Vyšli si dve medvedice
po vianočné borovice.

Veľký voz im vybral práve
dve hviezdičky ligotavé.

A vločka im na vrcholček
priviazala z vlny zvonček.

To sa stáva, ako viete,
iba v rozprávkovom svete

KDE SA VŠETKO MUSELO RÝMOVAŤ

Takéto vyjadrovanie bolo, sa-
mozejme, veľmi tažké. Okrem toho často zapričinilo vela
mrzutostí. Že to bolo naozaj tak,
nech nám dosvedčí tato malá
príhoda zo školy:

V triede bolo treba priložiť
do kachiel. Učiteľ hľadá v mysli
rým, komu by rozkázal. Po
chvíli vrávi:

Miloš,
prilož!

Šiel Miloš priložiť, nemohol
však na kachliach dvierka otvor-
iť. Lebo Miloš a dvierka, to sa
vôbec nerýmuje. Skúsi ich teda
otvoriť niekto druhý:

Gusto,
skús to!

No ani Gusto dvierka neotvoril,
lebo sa s nimi tak isto ne-
rýmoval. Neotvoril ich ani Vilo
Kilo, ani Ivo Pivo, ani Lubka
Prudká, ba ani Katka Krátká.
Hrozilo, že v kachliach vyhasne.
Išla teda Vierka, otvorila dvierka
zavolala Števa, by naložil
dreva.

A táto čudná krajina sa volala:

HOVORÍMEIBAVRÝME

Pretože každý človek hovoril
iba v rýmoch, básnici sa stali
zbytoční a museli zmeniť zame-
stnanie. Už neboli básnikmi, ale
hlásníkmi. V noci po uliciach
svoje básne hlasne recitovali.
Báseň vyzerala napríklad takto:

Zhasni svetlo v chyži,
už sa blíži polnoc,
zhasni, zhasni, zhasni
a sen krásny snívaj!
Básnikom sa nepáčilo, že mu-
sia byť hlásníkmi, a ľuďom sa
zase nepáčili ich básne, ktoré

vôbec neboli krásne. Okrem toho ich v noči budili zo sna.

Z týchto dôvodov a ešte z iných prestali všetci ľudia používať rýmy a nechali ich len bá-
snikom, držiac sa pritom hesla: Nepleťme sa básnikom do re-
mesla!

Svoju krajinu Hovorímeiba-
vŕyme premenovali na

HOVORÍMERIADNE.

Zase boli bánsne krásne. Teda:

Zhasni svetlo v chyži,
už sa polnoc blíži,
zhasni, zhasni, zhasni
a snívaj sen krásny!

Z tejto kedysi veľmi slávnej
krajiny, o ktorej všetky vtáky
vyspevovali, zostal iba zlomok
pesničky:

Vtáky s bielym perím
hádali sa pre rým,
hádali sa v kroví,
či je ten rým nový.
Vtáča s perím modrým
spadol z rýmu pod rým,
a kým vyšlo na rým,
už bol ten rým starý.

Dospeli i tie vtáky, všetko má
svoj koniec dák. I ja som ho
tušil, rozprávku som zrušil. Pev-
ne tomu verím, zrušil som ju
pre rým.

Ak ti je však lúto,
ak si rýmov lačný,
rozprávočku túto
znova čítať začni!

JOZEF PAVLOVIČ

O VIANOCIACH

Na sklonku každého roku deti túžobne
očakávajú Vianoce. Tešia sa na jedličku
ovešanú salónkami, sklenými guľôčkami
a zvončekmi. Kto by sa netešil na tú
prívetivú krásu a nádheru, ktorá vôňou
ihličia a rozličnými darčekmi pod jedlič-
kou alebo smrečkom rozveselí príbytky.
A preto Vianoce, sviatky mieru a pokoja,
si obľúbili nielen najmladší, ale aj star-
ší a najstarší.

Kde sa vzali Vianoce? Vznikli vo 4. sto-
ročí nášho letopočtu. Príčinila sa o to cir-
kev. Prispôsobila ich vtedajšej slávnosti
zimného slnovratu, keď sa vraj slnko ro-
dí. Slávnosť však zmenila na sviatok na-
rodenia Krista.

V tom čase Rimania oslavovali svoje
Saturnálie. To bola starorímska slávnosť
na počesť Saturna, boha úrody a času.

Aj iné národy pokladali čas zimného
slnovratu za posvätný a tajomný. Svedčia
o tom doterajšie zvyky a povery Štredé-
ho večera, tej chvíle tajomnej, plnej kú-
zel a čarov.

V Poľsku je zvykom, že sa chlapci
preoblečú za zvieratká. V predu vyskaku-
je cap a za ním idú ostatní. Chodia z do-
mu do domu s jasličkami, ktoré si sami
urobili. Všade, kam prídu, obdarúvaju ich
na jazroličnejšími dobrotami.

V Angličku je taká obyčaj, že dopro-
stred izby zavesia imelo. Pod ním sa
môžu všetci pohozkať. Na uliciach je neo-
byčajne veselo. Vianočným jedlom An-
gličanov je pečienka z moriaka a slivkový
puđing.

Vo Švédsku majú taký zvyk, že chodí
Lucia. Je to obyčajne mladé dievča oble-
čené do dlhých bielych šiat. Na hlave má
sviečkový vienok a v rukách podnos so
zákuskami.

RADY ■ PORADŇA ■ RADY ■ PORADŇA ■

Regulacja prawa nabycia, utraty i stwierdzenia obywatelstwa polskiego zawarta jest obecnie w ustawie z dnia 15 lutego 1962 roku o obywatelstwie polskim (DZ. U. Nr. 10, poz. 49). Nadać obywatelstwo polskie może tylko Rada Państwa w drodze uchwał podjętej na prośbę zainteresowanego wniesionej do miejscowego urzędu (miasta lub gminy), albo, gdy zainteresowany mieszka zagranica, do polskiego urzędu konsularnego. Ustawa nie wyklucza nadania obywa-

telstwa polskiego osobie innnej narodowości niż polska.

Władze polskie uznają tylko obywatelstwo polskie. Aby zapobiec istnieniu podwójnego obywatelstwa, Polska zmierza do zavierania dwustronnych umów z innymi państwami, w których uzależnia się nadanie obywatelstwa od zwolnienia z poprzedniego. Konwencje takie zostały już przez Polskę zawarte z wielu państwami socjalistycznymi: z ZSRR (1958 i 1965), Węgrami (1961 r.), Czechosłowacją (1965 r.), Bułgarią (1972 r.) oraz Mongolią i NRD (1975 r.). Ustanowiono w nich następujące zasady:

a) Osoby o podwójnym obywatelstwie mogą w ciągu roku od wejścia w

życie konwencji dobrovolnie wybrać jedno z posiadanego obywatelstwa dla siebie i swoich dzieci.

b) Niedokonanie wyboru w powyższym terminie powoduje zachowanie obywatelstwa tego państwa, w którym ma się miejsce zamieszkania.

c) Osoba pełnoletnia może nabyć obywatelstwo drugiego Państwa, z którym zawarto konwencję, tylko po przedstawieniu dowodu zwolnienia z dotychczasowego obywatelstwa.

d) Małżonkowie, z których jedno ma obywatelstwo jednej z umawiających się stron, a drugie drugiej, mogą dla dzieci urodzonych po wejściu w życie konwencji wybrać jedno obywatelstwo przez

złożenie odpowiedniego oświadczenie w ciągu sześciu miesięcy (dla Węgier, Bułgarii i NRD) lub trzech miesięcy (dla ZSRR, Czechosłowacji i Mongolii) licząc od dnia urodzenia dziecka.

e) W razie nie złożenia takiego oświadczenia dziecko zachowuje obywatelstwo tylko tego państwa, na którego terenie urodziło się, lub w przypadku Węgier znajdowało się w dniu upływu terminu określonego w Konwencji.

Ustalenie takich zasad między państwami nie prowadzi do sytuacji konfliktowych: nie ma podwójnego obywatelstwa i nie występuje niepożądane zjawisko jakimi są bezpaństwowe.

MB

WETERYNARZ

NIEKTÓRE GRZYBICE W DROBIU

PLEŚNIAWKA — Schorzenie to spotyka się często zarówno u młodych jak i starych ptaków. Pleśniawkę wywołuje grzyb zwany kropidlakiem produkujący wysoce szkodliwe jady dla żywicieli, na których pasozytuje. Zwierzęta zjadają grzyb z karmą, albo przebywając w pomieszczeniach ze stęchlą ścianką (wtedy kropidlak unoszony jest z kurzem). Ptasia zarazki niekiedy już w skorupie obumierają z powodu zakażenia. Najczęściej jednak zapada młodzież w

pierwszych dziesięciu dniach życia. Objawy: brak apetytu, trudności w oddychaniu, niedowład nóg. Zwykle choroba przebiega ostro i śmierć następuje wśród drgawek po 24 — 48 godzinach. U ptaków dorosłych choroba przebiega przewlekle. Ostra postać choroby cechuje się przygnębieniem, utratą apetytu, sinym zabarwieniem grzebienia, wysoką gorączką, a później trudnością w oddychaniu i eukhnącą biegunką. Przy takim przebiegu pleśniawka trwa 8 — 10 dni i kończy się przeważnie śmiercią na skutek uduszenia i zatrucia jadem. Postać przewlekła na początku nie daje objawów. Stopniowo następuje utrata apetytu, trudności w oddychaniu, biegunka. Ptaki chudną a grzebienie i dzwonki stają się blade.

Zwierzęta przeważnie siedzą, aby po jednym do kilku tygodni zginąć. Kropidlak powoduje powstawanie guzów na narządach wewnętrznych, przeważnie w płucach. Leczenie opiera się na usunięciu przyczyn oraz sztuk zdradzających objawy chorobowe. Pozostały sztuk podaje się na 1 litr wody do picia 5,0 — 10,0 g jodku potasu, a pomieszania odkaża się.

STRUPIEŃ WOSZCZYNOWATY — jest chorobą kur, dającą charakterystyczne zmiany na dzwonkach i grzebieniu. Kury zarażają się przez styczność ze sztukami chorymi, oraz przez wdychanie zakażonego powietrza. Na tą chorobę zapadają ptaki z niezupełnie wykształconym grzebieniem, a więc dopiero półroczone. U chorych sztuk

powstają początkowo na grzebieniu i dzwonkach plamy, potem szaro-zółte strupy, które zlewając się razem tworzą białawą, dość grubą warstwę przechodzączą często na opierzona skórę. Grzyby wnikają również do osi piór powodując ich wypadanie. Te naloty o nieprzyjemnym wyglądzie wydzielają przykrą myśl woń. Niektóre grzyby przenikają do wola i żołądka. Przebieg choroby jest naogół łagodny, jedynie u sztuk młodych może wywołać ogólne wycieczanie organizmu. W leczeniu stosuje się pędzlowanie miejsc chorych mieszanką jodyny z gliceralem w stosunku 1:5 albo 5% maścią kreolinową.

HENRYK MĄCZKA

ZUZKA

CEKROVINKY NA STROMEČEK I VÁNOČNÍ STŮL

CEKROVINKY Z VEPŘOVÝCH SKVAREČKŮ

15 dkg hladké mouky, 5 dkg cukru, citr. kúra, trochu mleté skořice, 2 tloučené hřebíčky, 15 dkg umělých vepřových škvarků, 2 žloutky. Na vále dobře propracujeme těsto a dáme do studena na 15 minut. Rozválimo na 1/2 cm silný plát, formičkou vykrajujeme tvary (hvězdičky, srdíčka atd.), uložíme na suchý plech a v

prostředně horké troubě do bledě růžova upečeme. Spojíme vždy dva kousky rybízovou zavařeninou a pocukrujeme.

SNĚHOVÉ VĚNEČKY NA STROMEČEK

Na 1 bílek 10 dkg cukru a 1 1/2 lžice vody. Cukr s vodou svaříme na bublinu a ještě vařící lijeme tenkým proudem stálé šlehajice do hustého sněhu. Těsto necháme vychladnout, občas jim zamícháme. Na povoskovaný plech stříkáme sáčkem s trubičkou věnečky (nebo hubinky) a pečeme je v teplé troubě do bledě růžova.

VANILKOVÉ ROHLÍČKY

28 hladké mouky, 10 dkg jemně nastrouhaných mandlí nebo oříšků, 21

tuhého másla, 4 dkg cukru, 2 žloutky, citr. kúra. Na vále rychle zpracujeme těsto, vyválimo váleček, rozdělíme na stejně kousky a z těch utváříme hezké malé rohlíčky. Upečeme do růžova, horké obalíme ve vanilkovém cukru.

CEKROVÉ TROJHRÁNKY

70 mouky, 35 tuku, 5 dkg drozdí + 10 lžiček mléka a 1 lžička cukru. Tuk rozdrobíme do mouky a zaděláme vykynutým kváskem. Dobře vypracujeme, rozválimo na plát, nakrájíme na čtverečky, do středu položíme kousek husté zavařeniny, přeložíme a v dobré vyhráté troubě prudce upečeme. Horké obalíme v cukru.

PERNÍKOVÉ ŘEZY

18 dkg medu, 5 dkg tuku, 10 dkg cukru, 2 žloutky, 4 lžice vody, 3 lžice rumu, perníkové koření, 15 dkg krupičkové mouky, 35 — 40 dkg hladké mouky, 1 dkg amonia. Na vále vypracujeme těsto, necháme 2 hod. odpočinout, rozdělíme na díly, vyválimo válečky, rozválimo je jako závin, naplníme nádivkou, dobré uzavřeme, na plechu potřeme žloutkem a do zlatova upečeme. Horké krájíme na úhledně šikmě řezu. Nádivka: sušené ovoce (švestky, hrušky, jablka, fíky, datle, ořechy, kand. pomerančová kúra) rozmeleme, přidáme 1 žloutek, 1 lžici medu a podle potřeby perníkové (piškotové) drobečky nebo strhoušku.

PSYCHO-ZÁBAVA

MENO VEŠTÍ

LUCIA — dosť zriedkavé meno, najmä vo veľkých mestách. Častejšie sa s ním možno stretnúť na vidieku a v malých mestečkách. Lucia je blondína, vysoká alebo priemerne vysoká, stihla, ale nie chudá s peknou, súmernou postavou. Má modré oči, veľké a okrúhle, zdravú, ružovú plet ako zrelá broskyňa, široké ústa. Pohybujeme sa lahko, plynule, pôvabne, ako keby sa ani zeme nedotýkala. Od malíčka je akoby zahľadená do seba. Má neobvykle bohatý vnútorný život. Miluje prírodu, pozná množstvo stromov, krov, bylinky, kvetov, zvierat a vtákov. Bezchybné odlišuje jedlé huby od jedovatých. Vtáky a zvieratá ju majú radi. Psy na ňu neútočia, včely a osy neštipú. Skvele sa vyzná v liečení bylinami, výborne predpovedá dásď, búrkú, horké počasie, krupobitie, sneh a úrodu. Vie veštíť z dlaní a postaviť horoskop, ktorý sa často potvrdzuje. Lucia ju nazývajú „rusálkou“, vilou, ale ju majú radi, keďže všetko robí pre ich dobro. Lucia nemá rada zimu a tmu. Keď spi, často vedla nej horí malá, nočná lampička. Miluje široké priestory, vzduch, zelen a čistú prírodu.

Má pevnú, vrodenú intuiciu, ako keby mala šiesty zmysel. Je nežná, citlivá, usmievaná, trpežlivá a zdánlivo bezbranná. Zlý, úskočný, klamliví ludia sa v jej prítomnosti zle cítia a vyhýbajú sa jej. Lucia má veľmi rada kvety, sladkosti, jednoduché oblečenie a romantickú hru. Má výbornú pamäť, čo jej uľahčuje učenie a prácu v povolaní. Spolupracovníci ju zbožňujú, nadriadení si ju vážia, zato kolegovne ju nemajú rady a všetko jej závidia. Vďaka svojej intuícii sa dobré vydáva. Svojim detom dáva zriedkavé mená. Zriedkavo je nemocná a dožívava sa vysokého veku.

TADMIR

snár

VERÍTE SNOM? NIE? ANI MY NEVERÍME, ALE PREDSA KAŽDÝ Z NÁS SA NIEKEKY POZRIE DO SNÁRA, AJ KEĎ TO POKLADÁ ZA PREDSDUDOK NAŠICH BABIČIEK. OSTATNE, VEĎ JE TO IBA ZÁBAVA. TAK TEDA, KEĎ SA VÁM SNÍVA:

Páv s rozvinutým chvostom — dobré pomerky
Pavie perie — mäs skloný k okázanosti
Pena, vidieť ju — nestálosť v láske
— šlahat — nie si opravdivý
Pergamen — šťastie v láske
Rozum stratí — prijemná večera
Rusalka — chrán sa pred zvodenými ženami
Ružová záhrada — šťastie v manželstve
Sírena — never falosným útočníkom
Skvosty — budeš mat šťastie
Stena — mäs tajnú túžbu
— počut iného — si tajne milovaný
Šimpanz — nenávist a závisť
Tenis hrá — musí chrániť svoju čest
Terasa — návšteva priateľov
Trojkolka — prirastok v rodine
— na nej cestovať — dospeje k cielu
Trojka (3) číslo — mnoho šťastia
Tiger — budeš mat priateľov
Umyadlo — smrt v rodine
Útechá, obdržať ju — pomoc v nudzi
— poskytnúť — získaš si priateľa
Veslovať — práca sa ti bude darit
Veľryba — šťastná udalosť

ŽIVOT CZASOPISMO SPOŁECZNO KULTURALNE

Ukazuje się do 15 każdego miesiąca

NEVIETE SI PORADÍT S RÓZNYMI TAŽKOSTAMI A ZÁLEŽITOSTAMI, KTORE VÁS ROZČUPUJÚ? NAPISTE NÁM NA ADRESU: REDAKCIA ŽIVOT, 00372 WARSZAWA, UL. FOKSAL 13, ODPOVIEME VÁM A PORADÍME NA STRÁNKACH ČASOPISU ALEBO LISTOM.

Organ Towarzystwa Kulturalnego Czechów i Słowaków w Polsce redaguje: ADAM CHALUPEC — redaktor naczelný, Marian Kaškiewicz — z-ca red. nacz., oraz społeczne kolegium redakcyjne w składzie: Augustin Andrašák (Jablonka), František Bednářík (Nowa Biala), Alojz Biel (Zubrzyca Góra), Augustin Bryja (Lapsze wyżne), Alojz Galuš (Kempachy), Vladimír Hess (Lublin), František Chalupka (Nowa Biala), Bronisław Knapčík (Mikolów), Ján Kováčik (Zubrzyca Dolna), Andrej Kucek (Lipnica Wielka), František Kurmat (Nowa Biala), Waclaw Lusiński (Zelów), Lídya Mšalová (Zubrzyca Góra), Lídye Mundilová (Kučov), Ignác Nižník (Myślenice), František Paciga (Kempachy), Alžbeta Stojowska (Warszawa), Ján Spernoga (Warszawa), Růžena Urbánová (Gesiniec), Valerie Wojnarowská (Warszawa), Andrej Vaksmanský (Tribš), Andrej Vojtas (Jurgów).

Tłumaczenia i korekta jęz. czeskiego — Valerie Wojnarowska; tłumaczenia na jęz. słowacki — Alžbeta Stojowska; weryfikacja stylistyczna i korekta jęz. słowackiego — Ján Spernoga; red. techn. — Magdalena Polakowska; red. graf. — Elżbieta Ksybek.

Nadesłanych rękopisów, fotografii i rysunków redakcja nie zwraca. Wydawca: Wieska 12, tel. 28-24-11.

Adres redakcji: 00-372 Warszawa, ul. Foksal 13. Tel.: 26-44-49, 26-04-55, 26-42-57. Adres ZG TKCIS: 31-024 Kraków, ul. Szpitalna 38, tel. 212-92.

Cena prenumeraty krajowej: rocznie — 12 zł; półrocznicie — 6 zł; kwartalnie — 3 zł. Prenumeraty przyjmowane są do dnia 10 každego miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Prenumeraty na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują Urzędy Pocztowe oraz listonosze. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne w miastach, zamawiają prenumeraty wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur RSW „Prasa-Książka-Ruch”. Pozostałe — mające siedzibę na wsi lub w innych miejscowościach, w których nie ma Oddziałów i Delegatur — zamawiają prenumeraty za pośrednictwem Urzędów Pocztowych.

Prenumeraty na zagranicę przyjmują: RSW „Prasa-Książka-Ruch”, Biuro Kolejowe Wydawnictw Zagranicznych, ul. Wronia 23, 00-840 Warszawa. Konto Nr 1-6-100024. Cena prenumeraty dla zagranicy jest wyższa od prenumeraty krajo- wej o 50%.

Oddano do sklepu 3.11.1978. Numer podpisano do druku 13.12.78 r. Druk: Prasowe Zakłady Graficzne RSW „Prasa-Książka-Ruch”, 00-375 Warszawa, ul. Smolna 10. Zam. 1432. Nr indeksu 38601/38501. S-26.

LEDEN	ÚNOR	BŘEZEN				
1 P NOVÝ ROK 2 Ú Blahorád 3 S Radimila 4 Č Bohoslova 5 P Edvard 6 S Tří králové	1 C Hynek 2 P Hronnice 3 S Blažej	1 Č Albin 2 P Anežka 3 S Kamil				
7 N VILMA 8 P Čestmír 9 Ú Vladan 10 S Bohdana 11 C Bohdan 12 P Pravoslav 13 S Veronika	4 N JARMILA 5 P Adéla 6 Ú Dorota 7 S Richard 8 C Milada 9 P Apolena 10 S Mojmir	4 N LUCIE 5 P Kazimír 6 Ú Bedřich 7 S Tomáš 8 Č Mezinárodní den 9 P František 10 S Viktorie				
14 N RADOVAN 15 P Bahomil 16 Ú Vladimír 17 S Drahoslav 18 Č Vladislav 19 P Doubavka 20 S Člášťav	16 P PONDĚLÍ 17 Ú Rudolf 18 S Valeriie 19 S Lukáš 21 N BĚLA (Den babiček) 22 P Slavomír 23 Ú Zdeněk 24 S Milena 25 Č Miloš 26 P Pavlina 27 S Přibyslav	18 N SIMEON 19 P Miloslav 20 Ú Ondřich 21 S Lenka 22 Č Petr 23 P Svatopluk 24 S Matěj 25 N VIKTOR 26 P Bořetěch 27 Ú Gabriel 28 S Popelec	11 N ANDĚLA 12 P Rehoř 13 Ú Ružena 14 S Valentýn 15 C Jirina 16 P Amos 17 S Vlastimil 18 N EDUARD 19 P Josef 20 Ú Světlouše 21 S Raděk 22 Č Leona 23 P Felix 24 S Gabriel			
21 N BĚLA (Den babiček) 22 P Slavomír 23 Ú Zdeněk 24 S Milena 25 Č Miloš 26 P Pavlina 27 S Přibyslav	15 N NEDELE VELIKONOČNÍ 16 P PONDĚLÍ VELIKONOČNÍ 17 Ú Rudolf 18 S Valeriie 19 S Lukáš 20 P Anežka 21 S Alexandra 22 N ANSELM 23 P Vojtěch 24 Ú Jiří 25 S Marek 26 Č Oto 27 P Jaroslav 28 S Vladislav 29 N KAREL 30 Ú Marta 31 S Spythměv	13 N SERVÁC 14 P Bonifác 15 Ú Žofie (Den požárníků) 16 S BERNARD 17 Č Vratislava 18 S Nataša 19 S Ivo 20 N MARIE 21 P Emanuel 22 Ú Alena 23 S Soňa 24 C Tatána 25 P Arnošt 26 S Květoslav 27 P Vladislav 28 S Vilém 29 N ROBERT 30 P Blahoslav	10 N MARKÉTA 11 P Flóra 12 Ú Antonie 13 S Antonín 14 Č BOŽÍ TĚLO 15 P Vít 16 S Zbyněk 17 Č Vratislav 18 P Milan 19 Ú Leoš 20 S Květuše 21 Č Alois 22 Ú Pavel 23 S Zdenka			
8 N NORΑ 9 P Drahoslava 10 Ú Libuše 11 S Olga 12 Č Borek 13 P Markéta 14 S Karolína 15 N JINDŘICH	1 N JAROSLAVA 2 P Marie 3 S Radomír 4 S Prokop 5 Č Cyril a Metoděj 6 P Mistr Jan Hus 7 S Bohuslava 8 N NORΑ 9 P Drahoslava 10 Ú Libuše 11 S Zuzana 12 Č Borek 13 P Markéta 14 S Karolína 15 N JINDŘICH	1 S Oskar 2 Č Gustav 3 P Miluše 4 S Dominik 5 Č Jindřiška 6 P Boris 7 S Boleslav 8 S Soběslav 9 Č Roman 10 P Vavřinec 11 S Zuzana 12 Č Borek 13 P Markéta 14 S Karolína 15 N JINDŘICH	1 S Samuel 2 Č Gustav 3 P Miluše 4 S Dominik 5 Č Jindřiška 6 P Boris 7 S Boleslav 8 S Marie 9 N DANIELA 10 P Irma 11 Ú Emilián 12 S Marie 13 Č Libor 14 P Radka 15 S Jolana 16 N LUDMILA 17 Ú Bohdan 18 S Drahomíra 19 C Čeněk 20 P Česlav 21 S Vítěslav 22 N ST. SV. PLR	1 S Oskar 2 Č Gustav 3 P Miluše 4 S Dominik 5 Č Jindřiška 6 P Boris 7 S Boleslav 8 S Soběslav 9 Č Roman 10 P Vavřinec 11 S Zuzana 12 Č Borek 13 P Markéta 14 S Karolína 15 N JINDŘICH	1 S Oskar 2 Č Gustav 3 P Miluše 4 S Dominik 5 Č Jindřiška 6 P Boris 7 S Boleslav 8 S Marie 9 N DANIELA 10 P Irma 11 Ú Emilián 12 S Marie 13 Č Libor 14 P Radka 15 S Jolana 16 N LUDMILA 17 Ú Bohdan 18 S Drahomíra 19 C Čeněk 20 P Česlav 21 S Vítěslav 22 N ST. SV. PLR	1 S Oskar 2 Č Gustav 3 P Miluše 4 S Dominik 5 Č Jindřiška 6 P Boris 7 S Boleslav 8 S Soběslav 9 Č Roman 10 P Vavřinec 11 S Zuzana 12 Č Borek 13 P Markéta 14 S Karolína 15 N JINDŘICH
21 N BRIGITA 22 N ST. SV. PLR	18 N ROMANA (Den učitele)	1 C VŠECH SVATÝCH 2 P Památky zesnulých 3 S Hubert 4 N KAREL 5 P Emerich 6 U Lubena 7 S Velká říj. soc. revoluce 8 Č Bohumír 9 P Bohdan 10 S Evžen 11 N MARTIN 12 P Benedikt 13 U Stanislav 14 S Sávia 15 C Leopold 16 P Otnar 17 S Mezinář. den studentstva	1 S Lev 2 N BLANKA 3 P František 4 Ú Barbora 5 S Jitka 6 Č Mikuláš 7 P Ambrož 8 S Květoslava 9 N VRATISLAV 10 P Julie 11 Ú Dana 12 S Simona 13 Č Lucie 14 P Lydie 15 S Záraď			
23 N KATERINA 24 U Kristýna 25 S Jakub 26 Č Anna 27 P Julie 28 S Viktor	18 N ROMANA (Den učitele)	16 N ALBÍNA 17 P Daniel 18 U Miroslav 19 S Judita 20 Č Dagmar 21 P Tomáš 22 S Šimon				
29 N MARTA 30 P Bořivoj 31 U Ignác	23 N VLASTA 24 P Adam a Eva 25 U SVÁTEK VÁNOČNÍ 26 S 2. SVÁTEK VÁNOČNÍ 27 Č Jan 28 P Bohumila 29 S Milada 30 N DAVID 31 P Silvestr					

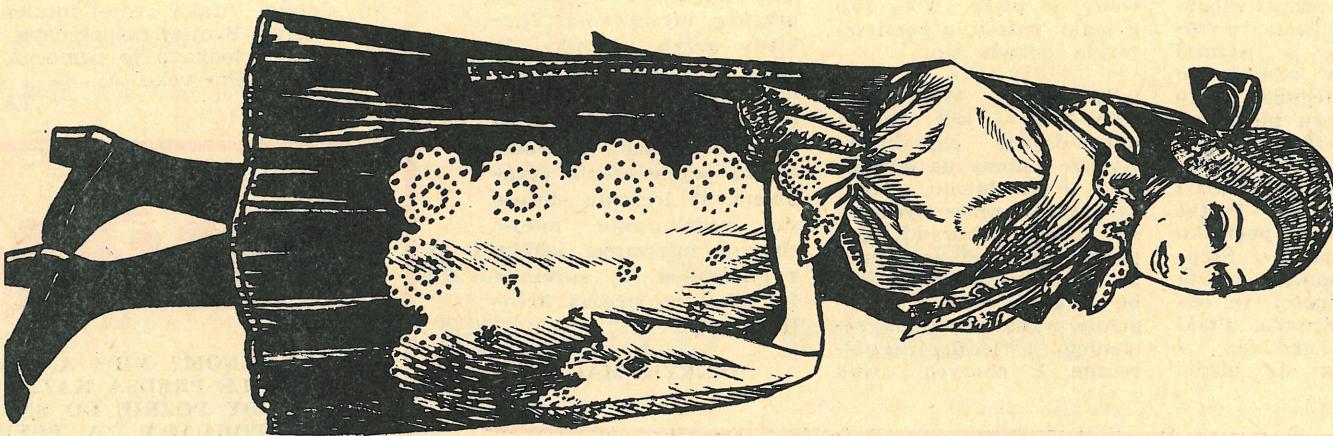
kalendář života

DUBEN

KVĚTEN

ČERVEN

1 N HUGO	1 T SVÁTEK PRÁCE	1 P Mezinárodní den dětí
2 S Zikmund	2 S Zikmund	2 S Jarmil
3 C Marie	3 C Marie	3 N DUCHA SV.
4 S Ivana	4 P Monika	4 P Dalibor
5 P Edvard	5 P Adéla	5 Ú Pavlína
6 S Tří králové	6 Ú Dorota	6 S Norbert
7 N VILMA	7 S Richard	7 Č Iveta
8 P Čestmír	8 C Milada	8 P Medard
9 Ú Vladan	9 P Apolena	9 S Stanislava
10 S Bohdan	10 S Mojmir	10 S Den významů st. sv. ČSSR
11 C Bohdana	11 C Julius	11 P Svatava
12 P Pravoslav	12 C Julius	12 S Pankrác
13 S Veronika	13 P Aleš	13 P Flóra
14 N RADOVAN	14 S Vincenc	13 S Antonín
15 P Bahomil	15 C Valentýn	14 Č BOŽÍ TĚLO
16 Ú Vladimír	15 C Jirina	15 P Vít
17 S Drahoslav	16 P Julianka	16 S Zbyněk
18 Č Vladislav	17 S Lukáš	17 Ú Antonie
19 P Doubavka	18 C Vlastimil	18 S Antonín
20 S Člášťav	19 S Vlastimil	19 P Milan
21 N BĚLA	20 P Anežka	19 Ú Leoš
(Den babiček)	21 S Alexandra	20 S Květuše
22 P Slavomír	22 N ANSELM	21 Č Alois
23 Ú Zdeněk	23 P Vojtěch	22 Ú Pavel
24 S Milena	24 Ú Jiří	23 S Zdenka
25 Č Miloš	25 S Marek	24 N JAN
26 P Pavlina	26 S Den matek	25 P Ivan
27 S Přibyslav	27 P Jaroslav	26 Ú Pavel
28 S Vladislav	28 P Vilém	27 S Ladislav
29 P Zážišlav	29 U Magdalena	28 Č Lubomír
30 Ú Marta	30 S Ferdinand	29 P Petr a Pavel
31 S Spythměv	31 Č Kamila	30 S Šárka

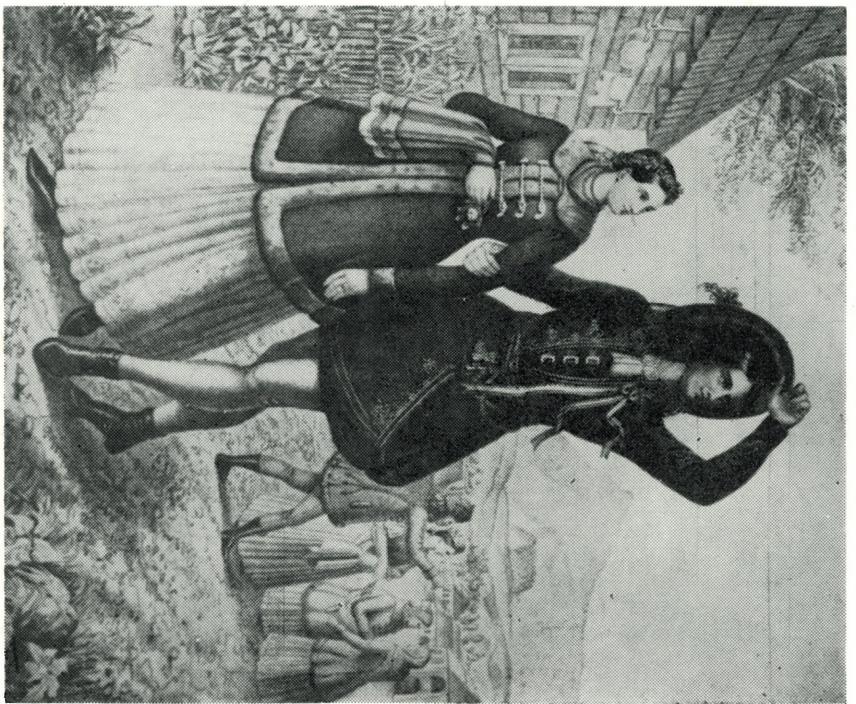
1 P NOVÝ ROK	1 C Hynek	1 Č Albin
2 Ú Blahorád	2 P Hronnice	2 P Anežka
3 S Radimila	3 S Blažej	3 S Kamil
4 Č Bohoslova	4 Č Bohoslova	4 Č Bohoslova
5 P Edvard	5 P Adéla	5 P Adéla
6 S Tří králové	6 Ú Dorota	6 Ú Dorota
7 N VILMA	7 S Richard	7 S Richard
8 P Čestmír	8 C Milada	8 C Milada
9 Ú Vladan	9 P Apolena	9 P Apolena
10 S Bohdan	10 S Mojmir	10 S Mojmir
11 C Bohdana	11 C Julius	11 C Julius
12 P Pravoslav	12 C Julius	12 C Julius
13 S Veronika	13 P Aleš	13 P Aleš
14 N RADOVAN	14 S Vincenc	14 S Vincenc
15 P Bahomil	15 C Valentýn	15 C Valentýn
16 Ú Vladimír	15 C Jirina	15 C Jirina
17 S Drahoslav	16 P Julianka	16 P Julianka
18 Č Vladislav	17 S Lukáš	17 S Lukáš
19 P Doubavka	18 C Vlastimil	18 C Vlastimil
20 S Člášťav	19 S Vlastimil	19 S Vlastimil
21 N BĚLA	20 P Anežka	20 P Anežka
(Den babiček)	21 S Alexandra	21 S Alexandra
22 P Slavomír	22 N ANSELM	22 N ANSELM
23 Ú Zdeněk	23 P Vojtěch	23 P Vojtěch
24 S Milena	24 Ú Jiří	24 Ú Jiří
25 Č Miloš	25 S Marek	25 S Marek
26 P Pavlina	26 Č Oto	26 Č Oto
27 S Přibyslav	27 P Jaroslav	27 P Jaroslav
28 S Vladislav	28 S Vladislav	28 S Vladislav
29 P Zážišlav	29 P Zážišlav	29 P Zážišlav
30 Ú Marta	30 Ú Marta	30 Ú Marta
31 S Spythměv	31 S Spythměv	31 S Spythměv

14 N RADOVAN	15 P Miloslav	16 S Přemysl
15 P Bahomil	15 C Jirina	17 Č Vratislava
16 Ú Vladimír	16 P Julianka	17 Ú Helena
17 S Drahoslav	17 S Lukáš	18 P Milan
18 Č Vladislav	18 C Vlastimil	19 Ú Leoš
19 P Doubavka	19 S Vlastimil	20 S Květuše
20 S Člášťav	20 P Anežka	21 Č Alois
21 N BĚLA	21 S Alexandra	22 Ú Pavel
(Den babiček)	22 N ANSELM	22 S Pavla
22 P Slavomír	23 P Vojtěch	23 S Zdenka
23 Ú Zdeněk	24 Ú Jiří	24 N JAN
24 S Milena	25 S Marek	25 P Ivan
25 Č Miloš	26 S Den matek	26 Ú Pavel
26 P Pavlina	27 P Jaroslav	27 S Ladislav
27 S Přibyslav	28 P Vilém	28 Č Lubomír
28 S Vladislav	29 U Magdalena	29 P Petr a Pavel
29 P Zážišlav	30 S Ferdinand	30 S Šárka
30 Ú Marta	31 Č Kamila	
31 S Spythměv		

15 N NEDELE	16 P PONDĚLÍ	17 Ú Rudolf
16 P PONDĚLÍ	17 Ú Rudolf	17 Ú Rudolf
17 S Drahoslav	18 S Valeriie	18 S Valeriie
18 Č Vladislav	19 S Lukáš	19 S Lukáš
19 P Doubavka	20 P Oldřiška	20 P Oldřiška
20 S Člášťav	21 P Matouš	21 P Matouš
21 N BĚLA	22 P Vojtěch	22 P Vojtěch
(Den babiček)	23 P Jaroslav	23 P Jaroslav
22 P Slavomír	24 Ú Jiří	24 Ú Jiří
23 Ú Zdeněk	25 S Marek	25 S Marek
24 S Milena	26 S Den matek	26 S Den matek
25 Č Miloš	27 P Jaroslav	27 P Jaroslav
26 P Pavlina	28 P Vilém	28 P Vilém
27 S Přibyslav	29 U Magdalena	29 U Magdalena
28 S Vladislav	30 S Ferdinand	30 S Ferdinand
29 P Zážišlav	31 Č Kamila	31 Č Kamila
3		

1978

KALENDÁR ŽIVOTA

JÚL	AUGUST	SEPTEMBER
1 S Halina	1 U Justína	1 P Bronislav
2 N MÁRIA	2 S Gustáv	2 S Štefan
3 P Anatol	3 Š Štefan	3 N ŠIMON
4 U Prokop	4 P Dominik	4 P Rozália
5 S Cyril a Metod	5 S Mária	5 U Dorota
6 Š Dominik	6 Š Viera	6 S Beata
7 P Karolína	7 P Dora	7 S Regina
8 S Alžbeta	8 U Emilián	8 P Mária
9 N VERONA	9 S Roman	9 S Peter
10 P Filip	10 Š Vavrinec	10 N LUKAS
11 U Orga	11 P Zuzana	11 P Prótus
12 S Jan	12 S Klára	12 U Mária
13 Š Margita	13 N EUBOMÍR	13 S Cyprián
14 P Marcelina	14 P Alfred	14 S Filip
15 S Henrich	15 U Joachim	15 P Nikodém
16 N MÁRIA	16 S Miron	16 S Edita
17 P Bohuslav	17 P Helena	17 N JUSTÍNA
18 U Šimon	18 S Boleslav	18 P Irena
19 S Vincent	19 U Konštantína	19 U Konštantína
20 Š Hieroným	20 Š Eustach	20 S Eustach
21 P Daniela	21 S Matúš	21 S Matúš
22 S ST. SV. PLR	22 U Timotej	22 P Tomáš
23 N APOLINÁR	23 S Filip	23 S Tekla
24 S Bartolomej	24 S Bartolomej	24 N GERHARD
25 P Kristína	25 P Ludovít	25 P Kristína
26 S Mária	26 S Mária	26 S Mária
27 U Jakub	27 U Jakub	27 U Jakub
26 S Anna	26 U Justína	26 U Justína
27 Š Julia	27 Š Julia	27 Š Julia
28 P Kristof	28 P Augustín	28 P Augustín
29 S Maria	29 U Václav	29 U Václav
30 N EUDMILA	30 Š sv. SSR	30 Š sv. SSR
31 P Ignáč	31 Š Bohdan	31 Š Bohdan

OKTÓBER	NOVEMBER	DECEMBER
1 N IGOR	1 S VŠETKÝCH SVÄTYCH	1 P Natália
2 P Teofil	2 Š Pamiatka zosnulých	2 S Paulína
3 U Terézia	3 S Klement	3 N FRANTIŠEK
4 S František, Rozália	4 P Hubert	4 P Barbora
5 Š Viera	5 S Karol	5 U Kristína
6 P Artúr	6 P Mikulas	6 S Martin
7 S Mária	7 S Martin	8 P Mária
8 N BRIGITA	8 U Ver. okt. soc. revolúcia	9 S Leokádia
9 P Ľudovít	9 S Viktor	10 N JULIA
10 U Paulína	10 P Andrej	11 P Dana
11 S Emil	11 S Martin	12 U Adelaida
12 Š Eustach	12 S Lucia	13 S Lucia
13 P Teofil	13 P Mikuláš	14 S Alfréd
14 S Bernard	14 U Serafin	15 P Cecília
15 N HEDVIGA, TERÉZIA	15 S Leopold	16 S Albin
16 P Ambróz	16 Š Edmund	17 N LAZAR
17 U Viktor	17 P Gregor	18 P Bohuslav
18 S Lukáš	18 S Roman	19 U Urban
19 Š Peter	19 Š Peter	20 S Dominik
20 P Irena	20 S Tomáš	21 Š Tomáš
21 S Ursula	21 S Ursula	22 P Zenon
22 N KORDULA	22 N KORDULA	23 S Viktória
23 P Teodor	23 P Teodor	24 P Felix
24 U Martin	24 U Martin	21 U Konrad
25 S Krišpín	25 S Krišpín	22 S Cecilia
26 Š Lucián	26 Š Lucián	23 Š Klement
27 P Ivona	27 P Ivona	24 P Ján
28 Š Simon	28 Š Simon	25 P 1. SV.
29 N KLÁRA	29 N KLÁRA	26 U 2. SV.
30 P Valerian	30 P Valerian	26 N KONRAD
31 Š Blažej	31 Š Blažej	27 S Jan
30 P Zenobia	30 P Zenobia	28 Š Teofil
31 U Urban	31 U Urban	29 P Tomáš
		30 S Sabína
		31 N SILVESTER

Redakcia Život, 00-372 Warszawa, ul. Foksal 13, tel. 26-44-49.

Ústredný výbor Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Polsku, 31-024
Kraków, ul. Szpitalna 38, tel. 212-92.

Družba a družica z Oravu, 1847.

JANUÁR	FEBRUÁR	MAREC
1 N NOVÝ ROK	1 S Ignáč 2 S Hromnice 3 P Blažej 4 S Ondrej	1 S Albína 2 Š Helena 3 P Marina 4 S Kazimír
2 P Alexandra 3 U Genoveva 4 S Titus 5 S Šimon 6 P Troch kráľov 7 S Július	5 N AGATA 8 N SEVERÍN	5 N EUZEBIUS 6 P Dorota 7 U Richard 8 S Popolcová streda 9 S Cyril 10 P Marcelína 11 U Ján 11 S Matilda 12 Š Beňadik 13 P Veronika 14 S Félix
8 N PAVOL	12 N EULALIA	12 N GREGOR
16 P Vladimír 17 U Anton 18 S Margita 19 Š Henrich 20 P Sebastian 21 S Angéša (Deň babičiek)	13 P Katarína 14 U Valent 15 S Faustina 16 S Julian 17 P Donát 18 S Simeon	13 P Božena 14 U Matilda 15 S Klement 16 S Izabela 17 P Patrik 18 S Eduard
22 N VINCENT	19 N KONRAD	19 N JOZEF
23 P Rajmund 24 U Felicia 25 S Pavol	20 P Leon 21 U Eleonóra 22 S Marta	20 P Klaudia 21 U Lubomír 22 S Bohuslav
24 N FRANTIŠEK	23 Š Damián 24 P Matej 25 S Viktor	23 Š Helena 24 S Ivona 24 S Jana
30 P Matej 31 U Marcel	26 N ALEXANDER	25 N LUCIA
23 P Rajmund 24 U Felicia 25 S Pavol	26 N VELIKONOČNÁ NEDELA	25 N BOŽIE TELO
26 Š Paula 27 P Ján 28 S Valér	27 P VEĽKONOČNÝ PONDELOK	26 P Pavol 27 P Deň matiek
29 N FRANTIŠEK	28 U Angela 29 S Miroslav 30 Š Amália 31 P Benjamin	27 S Ján 28 N JAROMÍR 29 S Peter a Pavol 30 U Félix 31 S Angela

1978

KALENDÁR ŽIVOTA

APRIL	MÁJ	JUN
1 P SVIATOK PRÁCE	1 S Teodor 2 N VLADISLAV	1 Š Medz. deň detí 2 P Mária 3 S Karolína
3 P Richard 4 U Izidor 5 S Irena	4 N KAROL 6 S Ján	4 N KAROL 5 P Valéria 6 U Paulína
5 U Dionýz	7 N GIZELA	7 U Robert 8 S Medard 9 P Pelágia
9 N MARCEL	8 P Stanislav 9 U Deň výrobcov 10 S sv. CSSR	10 S Margareta 11 Š František 12 P Farkráč 13 S Serváč
10 P Michal 11 U Filip	11 N FÉLIX	12 P Ján 13 U Anton 14 S Valér
11 S Matilda 12 Š Beňadik	14 N DUCHA SV.	15 Š Vít 16 P Alína 17 S Laura
13 P Veronika 14 S Félix	15 P Justína 16 N JÚLIA	18 N MAREK
15 N PAVOL	17 P Rudolf 18 U Bohušlav	19 P Zofia (Deň hasičov) 20 U Andrej
16 P Vladimír 17 U Anton 18 S Margita 19 Š Henrich 20 P Sebastian 21 S Angéša (Deň babičiek)	19 N KONRAD	21 N VIKTOR
22 N VINCENT	20 P Leon 21 U Eleonóra 22 S Marta	22 P Verona 23 P Felix 24 S Ivona 24 S Jana
23 P Rajmund 24 U Felicia 25 S Pavol	23 Š Damián 24 P Matej 25 S Viktor	25 N LUCIA
26 Š Paula 27 P Ján 28 S Valér	26 N ALEXANDER	25 P Gregor 26 U Marek 26 S Marcelína 27 Š Zita 28 P Pavol 29 S Róbert
29 N FRANTIŠEK	26 N VELIKONOČNÁ NEDELA	26 P Pavol 27 U Vladislav 28 S Leon 29 Š Peter a Pavol 30 P Emilia
30 P Matej 31 U Marcel	27 P VEĽKONOČNÝ PONDELOK	28 U Angela 29 S Miroslav 30 Š Amália 31 P Benjamin

Redakcia Život, 00—372 Warszawa, ul. Foksal 13, tel. 26-44-49.

Jehoštikova družina, maťba z polovice 19. stor.

Ústredný výbor Kultúrnej spoločnosti Čechov a Slovákov v Poľsku, 31—024
Kraków, ul. Szpitalna 38, tel. 212-92.